

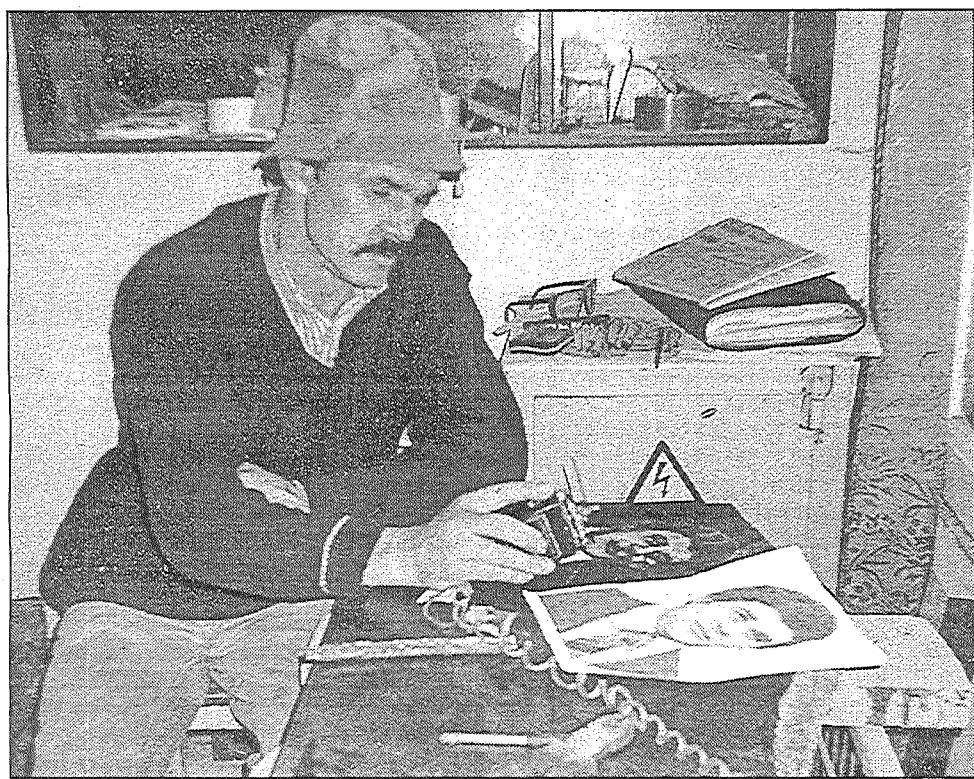

Atgādinājums lasītājiem
«NOVADNIEKU»
 decembrim vēl var abonēt līdz 26. novembrim.
 Līdz 21. decembrim turpinās parakstišanās 2003. gadam.

Piemineklis kapsētā – cieņas apliecinājums aizgājējam

Mūsu tauta savu mirušo tuvinieku godināšanu vienmēr uzskatījusi par pašsaprotamu lietu. Ne kā pienākumu, bet kā cieņas un mīlestības apliecinājumu. Latvijā kapsētas ir kā parki ar šalčošiem kokiem, gliņi nogrābtiem celiņiem, svaigiem ziediem un košmaugiem. Un, protams, pieminekļiem. Diemžēl naudas trūkuma dēļ arvien mazāk kļūst to, kas var atļauties pasūtīt pieminekļus saviem aizgājējiem. Tomēr par spīti grūtībām Latgalē pieminekļu tradīcija saglabājusies stiprāk nekā citos Latvijas novados, uzskata pieminekļu izgatavotājs, profesionāls akmeņkalis VITĀLIJS VILCĀNS.

Savu uzņēmējdarbību līvēnietis Vitālijs Vilcāns sāka pirms divarpus gadiem, nodibinot SIA «Vilcāns V», taču darbs ar akmeni viņu saistījis jau kopš agras jaunības. Profesijas izvēle gan esot notikusi pēc laimes spēles principa, jo jaunībā pat neesot bijis īsta priekšstata, ko nozīmē akmeņkaļa darbs. Pēc skolas kopā ar draugu Imantu Laizānu (arī viņš ir uzņēmējs un nodarbojas ar pieminekļu izgatavošanu Jersikas pagastā) devušies uz Rīgu ar mērķi

● Pie pieminekļa veidošanas jāķeras ar labām domām, uzskata akmeņkalis Vitālijs Vilcāns. Viņš ievērojis, ka akmens labāk padodas meistra rokām, ja aizgājējs, kam to veido, dzīves laikā citiem ir vēlējis labu. Foto: G.Kraukle

iestāties jūrskolā, taču tur padomju gados priekšroku deva iebraucējiem no austrumu kaimiņzemēm nevis latviešu zēniem. Nejausība abus aizvedusi uz Rīgas 19. celtniecības skolu, kur bijusi Baltijā vienīgā grupa akmens, marmora un granīta māksliniecišķās apstrādes meistarū specialitātē. Tīs gados mācījušies akmeņ-

kaļa arodu, un līdz pat šai dienai Vitālijs atceras pasniegto Jāni Matuzālu, kurš savu arodu pazinis līdz pat sīkākajam niansēm un šo vērtīgo informāciju tālāk pratis nodot saviem skolniekiem.

Pēc tehnikuma Vitālijs darba gaitas uzsāka Jēkabpils komunālo uzņēmumu kombinātā un tur nostrādāja līdz

1981. gadam. Pēc tam krasi mainījās nodarbošanās un sācis strādāt milicijā. Šo periodu Vitālijs raksturo kā labu dzīves skolu saskarsmē ar cilvēkiem, ar cieņu atceras tā laika darba kolēģus, īstenus profesionāļus, Imantu Jāni Bekešu un Nikolaju Kazenko.

Turpinājums 4. lappusē.

Apbalvoti par operatīvu un profesionālu rīcību smaga nozieguma atklāšanā

Ar Latvijas Republikas Iekšlietu ministrijas Valsts policijas priekšnieka policijas ģenerāļa Jura Reksņas 23. oktobra pavēli četri Preiļu rajona policijas pārvaldes darbinieki par operatīvu un profesionālu rīcību, kuras rezultātā tika atklāts sevišķi smags noziegums,

apbalvoti ar naudas prēmiju 100 latu apmērā katrs.

Ši gada 23. septembrī Preiļu rajona policijas pārvaldes dežūrdalā tika saņemta informācija par to, ka Riebiņu pagasta Leinišķos ceļa malā atrasts vīrieša liķis ar šautu brūci vēderā. Īsā laikā tika

noskaidrota un aizturēta vainīgā persona, kura atzinās slepkavībā.

Apbalvojumu par profesionālu rīcību saņems Preiļu rajona policijas pārvaldes kriminālpolīcijas priekšnieka vietnieks, policijas virsleitnants Aivars Ančevs, krimi-

nālpolīcijas inspektors, policijas virsnieka vietnieks Jānis Laizāns, kriminālpolīcijas jaunākais inspektors, policijas virsseržants Raimonds Luriņš un izziņas dienesta inspektors, policijas virsnieka vietnieks Romāns Loginovs.

L.Kirilova

Apbalvojumi 2002. gada mežu ugunsgrēku dzēšanā iesaistītajiem zemessargiem

Šovasar karstā un sausā laika dēļ daudzās Latvijas vietās izcēlās mežu un purvu ugunsgrēki. To dzēšanā tika iesaistīts arī sauszemes spēku personālsastāvs, kas palīdzēja lokalizēt vairākas uguns nelaiemes, vienlaicīgi iesaistot 248 karavīrus un zemessargus no 17 zemessardzes bataljoniem. Nacionālo Bruņoto spēku (NBS) komandieris Raimonds Graube izdevis pavēli piešķirt NBS komandiera apbalvojumu «Goda raksts» vairāku bataljonu

pārstāvjiem. NBS apbalvojums piešķirts Zemessardzes 35. kājnieku bataljona komandierim, majoram Donatam Valainim un štāba priekšniekam, kapteinim Jānim Baronam.

LR Zemessardzes komandiera pienākumu izpildītājs Guntis Porietis izdevis pavēli, kurā vienību uzskaitījumā minēts arī Zemessardzes 35. kājnieku bataljons, uz kuru pavēlē attiecināti šādi vārdi: «Zemessardzes 35. kājnieku bataljons aktīvi un operatīvi

piedalījās meža ugunsgrēka ierobežošanā un dzēšanā Preiļu virsmežniecībā Rožkalnu un Jersikas pagastā».

Ar Zemessardzes Atzinības rakstu apbalvoti šādi Zemessardzes 35. kājnieku bataljona pārstāvji: kapteinis Ivars Trops, virsleitnants Arnis Vaivods, virsleitnants Viktors Vjaksē, virsleitnants Pēteris Pokšāns, virsseržants Pēteris Trubačs, kaprālis Viktors Ivanovs.

Zemessardzes komandiera pateicība izteikta kapteinim

Gunāram Vilcānam, leitnantam Aivaram Žugrim, virsseržantam Albertam Pizelim, seržantam Pēterim Kuprim, vecākajiem zemessargiem Viesturam Polencam, Jāzepam Skutelim, Jānim Sondoram, zemessargiem Rūdolfam Vucānam, Zanīm Golubevam, Ilmāram Lauskim, Rutai Bernānei, Mārtiņam Siladievīnam, Arnim Leišupam, Viktoram Butleram, Jānim Bogdanovičam.

L.Rancāne

ZIŅAS

Balvēniešu šlāgergrupa iegūst skatītāju un ierakstu kompānijas simpātijas

Lielu skatītāju atsaucību aizvadītajā sestdienā izpelnījās pirmā Latgales šlāgergrupu parāde, ko organizēja Līvānu kultūras centrs. 300 skatītājiem bija iespēja vērtēt 13 grupas: «Draugi» (Daugavpils), Latgales dāmu pops (Jēkabpils), «Bruoļi optimisti» (Rēzekne), Rasma un Gunārs Igaunī (Gaigalava), «Trīs vīri laivā» (Andrupene), «Daugavieši» (Jēkabpils rajons), Dainis (Spogi), Irēna, Jānis un Arvīds (Preiļi), «Trīs stenori» (Balvi), Aija (Rēzekne), Ainārs (Ludza), «Jancis» (Līvāni), «Kamēr vecie guļ» (Jēkabpils). Koncertā katra grupa sevi prezentēja ar divām dziesmām, no kurām viena bija latgaliešu valodā. Nedalītas skatītāju simpātijas balsošanā guva grupa «Trīs stenori» no Balviem (pazīstama arī ar nosaukumu «Otto»), kuras vadītājs Māris Lāpāns pats ir gan mūziķis, gan dziesmu tekstu autors. Mūziķu sniegumu vērtēja arī ierakstu kompānijas «Gailītis G» pārstāvji, kuri no visām grupām tieši balvēniešus izvēlējās par savas balvas ieguvējiem, kuriem tiks nodrošināta iespēja bez maksas ierakstīt kompaktdisku studijā Rīgā.

Rajona sieviešu tikšanās

Uz Preiļu rajona sieviešu apvienības rīkoto tikšanos, kas notiks 7. novembrī ciemiņi šoreiz aicināti Galēnu kultūras namā. Dienas kārtībā paredzēta iepazīšanās ar sociālo māju «Rudenāji», bet pēc tam notiks sadziedāšana ar folkloras kopu «Vydsmuiža». Sievietes varēs lūgt padomus par savas mājas izdaiļošanu floristei Maijai Gailumai, kura piedalīsies ar paraugdemonstrējumiem Ziemassvētku kompozīciju veidošanā. Tiks pārrunāti arī apvienības organizatoriskie jautājumi, bet tikšanās nobeigumā paredzēta līdzpaņemto salātu degustācija.

Jauni arheoloģiskie atradumi

Aglonas pagasta Kundzinišķos uzartā zemes gabalā atrastas māla lauskas, kuras arheoloģijas speciālisti attiecina uz 12.-13. gadsimtu. Tas ļauj domāt, ka šajā vietā ir bijusi senlatviešu apmetne, kaut gan līdz šim par Kundzinišķiem tādu ziņu nebija. Kā «Novadnieku» informēja Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas inspektore Preiļu rajonā Inese Stūre, kura, starp citu, arī uzgāja šīs lauskas, rajons, sevišķi Rušonas un Aglonas apkaime, vēl joprojām sevi glabā vēstures noslēpumus. Šis apvidus bija bieži apdzīvots, ir bagāts ar senkapiem, apmetņu vietām, pilskalniem un nav līdz galam izpētīts. Inese Stūre pastāstīja, ka lauskas uzietas Donatam Cilevičam piederošā zemes gabalā, kuram pašam līdz šim par to nav bijis nekādu ziņu. Iespējams, ka turpināsies tālāka vietas izpēte, un ar laiku tai varētu tikt piešķirts valsts aizsargājama arheoloģijas pieminekļa statuss. Inese Stūre sagatavojusi ziņojumu Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai.

Atrastās lauskas nogādātas Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzejā. Arheologe Antonija Vilcāne no Rīgas noteikusi to vecumu.

Aicina visus, kam interesē biškopība

Preiļu biškopības biedrība uz kārtējo semināru Preiļu lauksaimniecības konsultāciju birojā biškopus aicina 9. novembrī pulksten 10.00. Seminārā tiks turpināta aizsāktā tēma par kooperācijas iespējām biškopju starpā, uz ko mudina arī likumdošanas normas un Ministru kabineta prasības medus aprietei, kas paredz attiecīgu telpu iekārtojumu un aprikojumu, kā arī higiēnas prasību ievērošanu mazjaudas uzņēmumos, kas nodarbojas ar medus izsviešanu, izspiešanu, fāsēšanu, iepakojšanu, uzglabāšanu un transportēšanu.

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Svinīgais solījums

Vakar uz pirmo svinīgo sēdi sanāca 8. Saeimas ievēlētie 100 deputāti, kuri uz klausīja Valsts prezidentes Vairas Vīķes-Freibergas runu, pirmoreiz atjaunotās Latvijas Republikas Saeimas pastāvēšanas laikā zvēreja uzticību Latvijai, kā arī ievēlēja parlamenta amatpersonas.

Deputāta svinīgais solījums: «*Es, uzņemoties 8. Saeimas deputāta amata pienākumus, Latvijas tautas priekšā zvēru (svinīgi solu) būt uzticīgs Latvijai, stiprināt tās suverenitāti un latviešu valodu kā vienīgo valsts valodu, aizstāvēt Latviju kā neatkarīgu un demokrātisku valsti, savus pienākumus pildīt godprātīgi un pēc labākās apziņas. Es apņemos ievērot Latvijas Satversmi un likumus.*»

Prezidentei — godasardze

Atjaunojot Latvijas Republikas vēsturiskās tradīcijas, no Lāčplēša dienas, 11. novembra, pie Rīgas pils vārtiem atkal būs godasardzes postenis. Godasardze pie pils stāvēs no pulkstens 9 līdz 18. Pirmās republikas laikā godasardze pie Rīgas pils vārtiem bija no 1923. gada 15. marta līdz 1940. gada 22. jūnijam. Tradīcijas atjaunošanu ierosināja Valsts prezidente Vaira Vīķe-Freiberga.

Eirovīzijas atlasei

57 dziesmas

LTV Eurovīzijas dziesmu konkursam, kā prognozēja Arvīds Babris, pēdējās dienās saņēmusi dziesmu jūru — 57 pieteikumus. 49 dziesmas ir angļu valodā, sešas — latviešu, divas — krievu valodā. Vairākums dziesmu autoru nolēmuši skatītāju sirdis iekarot un balsis iegūt dziedot par mīlestību.

Uz gadu pagarina sertifikātu derīgumu

Saeima pagājušajā ceturtdienā galīgajā lasījumā pieņēma grozījumus likumā par privatizācijas sertifikātiem, atkal par gadu — līdz 2003. gada 31. decembrim — pagarinot gan īpašuma kompensācijas, gan privatizācijas sertifikātu derīguma termiņu. Šī jau ir ceturta reize, kad parlaments pagarina sertifikātu derīguma termiņu, jo ir aizkavējusies privatizācija un iedzīvotāju rīcībā joprojām ir ievērojams sertifikātu daudzums.

Pieņem elektronisko dokumentu likumu

Saeima galīgajā lasījumā pieņēmusi Elektronisko dokumentu likumu, kas noteic, ka paredzētā kārtībā radītajiem elektroniskajiem dokumentiem un elektroniskajiem parakstiem būs tāds pats juridisks spēks kā dokumentiem tradicionālajā papīra formā. Likums paredz, ka elektroniskā paraksta piederību noteiktai personai apliecinās speciāls sertifikāts, ko izsniegs sertifikācijas institūcijas. Savukārt sertifikācijas pakalpojumus uzraudzīs Datu valsts inspekcija. Valsts un pašvaldību sektorā likumu īsteno no 2004. gada 1. janvāra. Līdz 2003. gada 1. martam Ministru kabineta vēl jāpieņem vairāki noteikumi, kas saistīti ar elektronisko dokumentu apriti un to drošību.

Putni aktīvi migrē, gaidāms sals

Papes putnu novērošanas stacijā piektdien koostatēta migrējošo putnu aktivitāte, kas varētu liecināt par laika apstākļu pasliktināšanos. Arī Valsts hidrometeoroloģijas pārvalde ziņo, ka kļūs aukstāks. Pašlaik putnu migrācija notiek bez īpašām novirzēm no normas. Aizkavējusies vēl ir pelēkie strazdi, jo šogad Latvijā ir laba pīlādžu raža. Nākamnedēļ Latgalē gaidāms sniegs. Gaisa temperatūra -5 grādi līdz +5 grādi. Naktī vietām -8 grādi.

Ziņas sagatavoja T.Elste

NOVADNIEKS

Redaktore Tamāra Elste

* Pasūtījuma indekss 3033.

Reģistrācijas apliecība nr. 000701018.

Izdevējs — SIA «Novadnieks. Redakcija».

Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.

Elektroniskais pasts: novadnieks@apollo.lv

Tālr. 1-53-07056, mob. tel. 9410288 (redaktorei),

1-53-07057 (reklāmas un sludinājumu pieņemšana),

1-53-07058, 1-53-07059 (žurnālistiem). Fakss 1-53-07057.

Par sludinājumu saturu atbild to iesniedzējs.

Laikrakstā publicētie materiāli ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli.

Pārpublicējot atsauce uz «Novadnieku» obligāta.

Laikraksts iespiests SIA «Latgales druka» Rēzeknē.

Laikraksts iznāk astoņas reizes mēnesī
(trešdien, sestdien).

INFORMĀCIJA, KONKURSS

RADOŠO DARBU KONKURSS SKOLĒNIEM

«Vai esi savas valsts patriots?»

Par godu Latvijas Republikas proklamēšanas gadadiņai «NOVADNIEKS» rīko skolēnu radošo darbu: eseju, domrakstu, dzejas, zīmējumu konkursu «Es esmu (neesmu) savas valsts patriots».

Vēlamais darba apjoms 0,5 – 1,5 lapa A4 formātā (sākumskolas un pamatskolas skolēniem līdz 6. klasei – labi salasāmā rokrakstā, pārējo klašu skolēniem – datorsalikumā).

Zīmējuma lielums – A4 formāta lapa.

Interesantākie darbi tiks publicēti, bet trīs labāko darbu autori saņems «Novadnieka» balvas.

Darbi iesūtāmi līdz 12. novembrim (pasta zīmogs), vai iesniedzami personīgi: «Novadnieks», Aglonas ielā 1, Preiļi, LV 5301, vai pa e-pastu – novadnieks@apollo.lv. **Aicinām piedalīties visus skolēnus!**

PROJEKTI

Noslēdzies Līvānu fonda «Baltā māja» projekts «Mūsdienīga ģimene»

Līvānu fondā «Baltā māja» noslēdzies projekts «Mūsdienīga ģimene», kurš tika realizēts, pateicoties reliģiskās organizācijas «Later – Dy Saint Charities» finansētajam atbalstam. Projekta aktivitātes notika no 2001. gada oktobra līdz 2002. gada septembrim.

Pateicoties projekta finansējumam, tika iegādāts virtuves aprīkojums – elektriskā plīts, boileris, ledusskapis, ventilators, sulu spiede, mik-

seris, tosteris un citi virtuves piederumi. Daļa līdzekļu tika izlietoti grāmatu iegādei.

Nozīmīgākā projekta daļa bija saistīta ar dažādu interešu grupu darbu. Nodarbības notika veselīga uztura, veģetāro un citu diētu, dažādu galda klājumu interesentiem. Darbojās arī grupas cilvēkiem ar konkrētām saslimšanām – celiakijas un cukura diabēta slimniekiem. Aktīvāšu norisi nodrošināja brīvprātīgie grupu vadītāji: Inga Proma, Anastasija Vitkovska, Anita Aļehno un Maija Ku-

lakova. Projekta organizatoriskos uzdevumus veica fonda darbinieces Rita Soltuma, Lolita Beča un Ingunna Badune.

Projekta «Mūsdienīga ģimene» ietvaros uzsāktās aktivitātes, kuras saistītas ar veselīga uztura un dzīvesveida popularizēšanu, un tā reālu īstenošanu dzīvē, tiks turpinātas. Šoruden jau notiek nodarbinātību cikla «Galds — svētkos un ikdienā» nodarbinātības Preiļu arodvidusskolas pasniedzējas Ingas Promas vadībā. Interesanti tika pavadīta

pēcpusdienā ar kopīgu kartupeļu pankūku cepšanu. Tiek domāts par Ziemassvētku laika pasākumu organizāšanu. Darbu turpinās atbalsta grupas celiakijas un cukura diabēta slimniekiem. Uzsākts darbs astmas slimnieku atbalsta grupas organizēšanai. Tiek gaidīti arī fonda «Baltā māja» apmeklētāju un Līvānu novada iedzīvotāju ierosinājumi aktivitātēm, kas saistītas ar veselīga uztura jautājumiem un praktiskām nodarbībām ēdienu gatavošanā.

L.Rancāne

Top projekti tūrisma attīstības veicināšanai

SIA «Latgales druka» top buklets 2000 eksemplāros, kurā būs ietverta informācija par atpūtas iespējām un apskatāmajiem objektiem Preiļu rajonā, «Novadnieku» informēja Preiļu rajona padomes tūrisma darba organizatore Aija Bītiņa.

Gandrīz pusi izdevumu segs Daugavpils uzņēmējdarbības atbalsta centrs projekta «Ienākumu palielināšana Dienvidlatgales laukos» izdevumu paredzēts izplatīt nākamā gada tūrisma sezonā, kā arī izstādē «Baltour 2003».

Uz vietējo kultūras un dabas resursu bāzes pašlaik tiek izstrādāts partnerības darbības plāns ilgspējīgai tūrisma attīstībai. Plāna pamatā ir projekts «Pārrobežu sadarbības stiprināšana Latvijas Dienvidaustrumu daļas ekonomiskajai attīstībai», kas top sadarbībā ar Daugavpils rajona padomi, Utenas pašvaldību Lietuvā un Hilbersdorfas municipalitāti Vācijā.

Projektu plānots pabeigt novembra beigās. Līdz ar to būs konkrēts rīcības plāns ilgspējīgai tūrisma attīstībai. Šajā procesā aktīvi iesaistījusies ne tikai pašvaldību speciālisti,

bet arī Daugavpils Pedagoģiskās universitātes ķīmijas un ģeogrāfijas katedras vadītājs Juris Soms, asistenti Santa Litavniece un Dāvis Gruberts. Plānā būs aplūkota lokālo tūrisma resursu analīze un ekonomiskais izvērtējums, ietekme uz vidi, kā arī informācijas un reklāmas iespējas. Projekta ietvaros tiek apkopotas iespējas arī informāciju ievietot internetā ar devīzi «Lielceļš Eiropa – Aglona». Šo jautājumu izstrādā asociētais profesors Artūrs Skute un 4. kursa students Aleksandrs Baranovskis.

Savukārt projekta «Apeļo

Latgali ar IT» aktivitātes visvairāk izjūt Aglonas pagasta un Vārkavas novada pašvaldības. Tuvākajā laikā, saskaņojot ar Latvijas Autoceļu direkciju, tiks konkretizētas tūrisma norādes zīmju uzstādīšanas vietas gar valsts autoceļiem. Projekta darba grupa pašlaik veic mārketinga materiālu apkopošanu un sagatavošanu iespiešanai. A.Bītiņas pastāstīja, ka jau pabeigta informācijas vākšana Latgales tūrisma kartēm un pilsētu shēmu stendiem, bet drīzumā sāksies Latvijas tūrisma rīcības plāna izstrāde.

L.Kirillova

«Novadnieka» balvas abonentiem novembrī

1. Alberts Budže (Aglona, Raiņa ielā 21, kv. nr. 619760) — IU «Komar Karate Klubs Aglona» veikala dāvanu karte.

2. Tekla Rutkovska (Riebiņu pag., p.n. Pieniņi, Runcavnieki, kv. nr. 250695) — IU «Paula 3» balva — torte.

3. L.Cakule (Rudzātu pag., Kapinieki, kv. nr. 948122) — IU «Afrodītes dārzs» balva — pulkstenis.

4. Voldemārs Ondzulis (Saunas pag., L.Anspoki, kv. nr. 095843) — IU «Volkovs» veikala dāvanu karte.

5. Marija Kalniņa (Līvāni, Vidzemes ielā 12, kv. nr. 226048) — IU «Arka» veikala «Karīna» dāvanu karte.

6. Jāzeps Sadovskis (Preiļi, Kooperatīva ielā 1-7, kv. nr. 593085) — V.Soldres IU veikala «Velde» dāvanu karte.

7. Andris Freimanis (Līvāni, Celtniecības ielā 8, kv. nr. 609783) — ziedu salona «Astra» dāvanu karte.

8. Leonila Firsova (Rušonas pag., «Caunes», kv. nr. 228733) — veikala «Ģimenīte» dāvanu karte.

9. Lidija Lazdāne (Vārkavas novads, p.n. Rimicāni, kv. nr. 642210) — SIA «Salang — Preiļi» dāvanu karte.

10. Regīna Kukare (Preiļu novads, «Pelši», kv. nr. 715515) — «Unibankas» prezentācijas priekšmets.

11. Kārlis Rudzāts (Preiļi, Lāuku ielā 9, kv. nr. 977146) — «Grindeks» balva — lietussargs.

12. A.Ūgainis (Stabulnieku pag., «Grožās», kv. nr. 244304) — «Lattelekom» balva.

13. E.Volonte (Sutru pag., «Šultes», kv. nr. 237417)

— «LETTGLAS» balva — vāze.

Dāvanu kartes laimējušie saņems pa pastu, bet «Grindeks», «Lattelekom» un «LETTGLAS» balvas — redakcijā, Aglonas ielā 1, Preiļos.

Jāzeps Sadovskis par veikala «Velde» dāvanu kartes saņemšanu un Lidiju Lazdāni par SIA «Salang — Preiļi» dāvanu kartes saņemšanu lūdzam piezvanīt uz redakciju pa tālr. 1-53-07058.

TREŠDIENAS INTERVIJA

Darbīgu un optimistisku, smaidīgu un sievišķīgi elegantu – tādu pazīstu Livānu bērnu un jauniešu centra direktori VALENTĪNU POIKĀNI. Darbs ar jauniešiem ir viņas acinājums un istā vieta, tādēļ ideju Valentīnai netrūkst, tāpat kā ciņasspara, risinot sasāpējušo «namiņa» telpu jautājumu un šķetinot finansējuma problēmas. Bērnu un jauniešu centra speciālisti spiesti strādāt dažādās pilsētas vietās, interešu izglītības nodrošināšanai ir pielāgoti pat atsevišķi dzīvokļi, tomēr šīs grūtības nav bijušas šķērslis centra audzēkņu labajiem panākumiem konkursos un izstādēs. Valentīnas un viņas kolēģu panākums ir arī iesāktais darbs ar ielu bērniem Livānos.

● Valentīna bērības zemē Aizkalnes pusē. Kā jaunākā māsiņa viņa vienmēr bijusi vecāko brāļu — Staņislava un Pētera — uzmanības un gādības lokā.

Svarīgi ir dot iespēju bērnam sevi meklēt un atrast

— Kuru pusi saucat par savu bērnu dienu zemi?

— Aptuveni pirms gada man izdevās pabūt tajā vietā, kur esmu piedzimis un nodzīvojis pirmos dzīves gadus – tagadējā z/s «Raipole». Bijušajā muižas ēkā iekārtotajā komunālajā mājā mani vecāki sāka dzīvot, kad atgriezās no Sibīrijas. Mamma cēlusies no Jasmuižas, bet tētis no Višķiem, un iepazīties viņiem bija lemts Sibīrijā, kur piedzima mans vecākais brālis Staņislavs. Savukārt mums ar otru brāli Pēteri pirmās bērības atmiņas saistās tieši ar Raipoli un turienes jauko dabu – upīti, birtaliņu. Vecāki smagi strādāja, lai mūs, trīs bērnus, uzturētu, — mamma — fermā, savukārt tētis visu mūžu nostrādāja meliorācijā, viņš bija ļoti labs grāvjrācis un pārzināja arī guļbūvju celtniecības darbus.

— Bērībā bijāt strauja meitene, darījāt nedarbus?

— Esmu jaunākā ģimenē, un vienmēr esmu bijusi mīlēta un lutināta abu vecāko brāļu aizvējā. Man ir arī ļoti laba krustmāte Monika, kura joprojām ir ārkārtīgi darbīga, viņai vienmēr ir ar ko noņemt un par ko rūpēties. Tā bija arī manā bērībā – gotiņas, cāļi, rukši – bez tiem krustmātes saimniecībā neiztika. Tā kā bijām prāvs bērnu pulciņš, tad gadījās arī pa nedarbam. Bija viens gadījums ar krustmātes cāļiem, ko atceros joprojām. Abas ar māsiņu isinājām laiku rotaļās. Izvēlējamies viskaistāko krustmātes rokas somiņu un tajā satupinājām pūkainos, dzeltenos cāļus. Neatceros, kāda doma mūs vadīja, bet tas nenotika aiz jauna prāta. Diemžēl rezultāts bija bēdīgs, jo cāļiem somiņa izrādījās nepiemērota dzīvesvieta.

Vislabākās atmiņas glabāju par Aizkalnes pamatskolā pavadītajiem gadiem. Tur biju aktīvistē, ja tā var teikt, labā meitene. Šie gadi saistās ar pionieru aktivitātēm, un tās veicināja gan manas personības attīstību un izaugsmi, gan dažādu prasmju veidošanos. Biju emocionāla, man ļoti patika dziedāt, īpaši solo. Atceros, sestajā vai septītajā klasē dziedāju solo dziesmiņu kādā skolas pasākumā, un laikam jau es labi nodziedāju, taču tajā brīdī pašai šķita, ka kaut kas nav tā, kā vajag. Raudāju no visas sirds, un Jānis Lozda, toreiz viņš strādāja Aizkalnē, bet šobrīd ir Valsts izglītības inspektors, pienāca pie manis un mierināja, sakot, ka manam dziedājumam nav nekādas vainas. Šie viņa vārdi vēl tagad silda sirdi un liek saprast, cik ļoti bērnam kādreiz ir vajadzīgs šis uzmundrinošais vārds, ko var dod skolotājs.

— Vai šis uzmundrinājums turpmāk palīdzēja drošāk kāpt uz skatuves un nepamest dziedāšanu?

— Varbūt arī palīdzēja, jo dziedāšana man vienmēr ir bijusi mīļa. Iespējams, ka tas jau gēnos ielikts, jo gan tētis, gan mamma bija skanīgām balsīm, brālis Staņislavs labi spēlēja akordeonu. Sko-

las laikā Aizkalnē izveidojās vokāli instrumentālais ansamblis, ko vadīja Veronika Pastare. Spēlējām balles un deju vakarus. Pēc Aizkalnes pamatskolas 8. klases aizgāju mācīties uz Preiļu 1. vidusskolu. Man patika arī sports, padēvās vieglatlētika: tāllēkšana, augstlēkšana, diska mešana un lodes grūšana, bet dziedāšana bija pirmajā vietā. Kā neparasti skaistu laiku atceros darba gadus Livānu 1. vidusskolā, kad dziedāju skolotāju kori. Tas man deva iespēju daudz kur pabūt, daudz ko piedzīvot, izjust un iepazīt. Jāteic godīgi, ka šobrīd man dziedāšanas mazliet pietrūkst.

— Pirms nokļuvāt interešu izglītībā, strādājāt arī skolā?

— Vēlējos savu profesiju saistīt ar cilvēkiem, taču nebiju pārliecināta, ka gribu būt pedagogs. Izvēlējos par vecāko pionieru vadītāju un Livānu 1. vidusskolā. Man patika darbs, ko darīju. Pionieru laikus nevaram ne noliegt, ne aizmirst, jo tādi vienkārši bija. Bez tā laika ideoloģijas mēs lieliski varam iztikt, bet jauniešu aktivitātes – pārgājieni, sporta sacensības, palīdzība vecajiem skolotājiem – taču vērtējamas tikai pozitīvi. Šobrīd ir citas prioritātes, vairs nav tādas organizētas kustības, kas vēsta uz sabiedrību, tagad dzīve katram liek pašam par sevi padomāt, iedziļināties savās problēmās, analizēt tās, mainīties, ja pats to vēlas.

Mani interesē sociālās pedagoģijas problēmas, tādēļ pirms dažiem gadiem atsāku studijas Sociālā darba un sociālās pedagoģijas augstskolā «Attīstība», un Latvijas Universitātē ieguvu maģistra grādu savā specialitātē. Tiesa, jaunībā bija arī mēģinājums studēt vēsturi un filozofiju, taču sapratu, ka šī joma mani tomēr nesaista.

— Kā jūs nokļuvāt «namiņā» un ar ko darbs interešu izglītības jomā atšķiras no darba vispārīglokojošajā skolā?

— Šķiet, ka tas bija 1987. gadā, kad pēc meitas piedzimšanas vajadzēja atgriezties skolā, bet saņēmēju piedāvājumu strādāt «namiņā». Kad atnācu uz šejieni, «namiņš» oficiāli saucās Livānu pilsētas bērnu jaunrades nams, taču patiesībā tā bija bērnu istaba ar vienu darbinieku, kuram vajadzēja tikt galā ar visiem pienākumiem. Dibinājām pulciņus, bērni izteica vēlēšanos darboties, un tādā veidā mēs pamazām pierādījām, ka «namiņam» vajag vairāk pedagogu likmju, vairāk finansējuma.

Darbam interešu izglītībā ir sava specifika. Šajā sfērā ir iespēja daudz radošāk izpausties, un, kas ir galvenais, — te nevalda obligātuma princips. Bērni nāk, ja viņi to vēlas, ja viņiem patīk tas, ko māca pedagogs. Ir tādi bērni meklētāji, kuri izmēģina vienu programmu, tad kādu citu, kamēr atrod to, kas vislabāk patīk un padodas. Tas nemaz nav slikts, ka skolas gados ir dota šī iespēja sevi meklēt un atrast. Un varbūt pat neatrast, bet izkopt savas intere-

● Ģimenes albumā ir daudz bilžu, kas tapušas Dubnas krastā, taču ikdienā nemaz tik bieži visiem kopā būt neiznāk. Poikānu ģimene: no kreisās meita Inese, dēls Artūrs (tētim aiz muguras), Ilmārs un Valentīna.

ses dažādās jomās. Mēs taču sevi meklējam visu mūžu, vai ne tā?

— Vai bērnu intereses brīvā laika pavadīšanā šo gadu laikā ir mainījušās?

— Protams, pat ļoti. Toreiz te darbojās radiotehniķi, tagad jauniešus interesē datori. Kādreiz bija ļoti populāra kokgriešana, mežglošana, klūdziņu pišana, «namiņā» vienlaikus darbojās pat vairākas grupas. Pēdējos gados interese par amatnieciskā un tradicionālā virziena nodarbēm ir mazinājusies. Tomēr man prieks, ka daudziem bērniem praktiskās nodarbes joprojām interesē. Visi nevaram būt patērētāji vai spēlēt tikai datorspēles.

Daudz kas ir atkarīgs no pedagogiem, kas te strādā, no tā, kā viņi prot ieinteresēt un noturēt bērnus. Patīkami, ka bērnu loks, kas apmeklē «namiņu», ir gandrīz nemainīgs visa gada garumā, viņi iesāko nepamet, bet turpina pilnveidoties. Ir audzēkņi, kas «namiņā» gūtās zināšanas izvēlas par pamatu savai nākotnes profesijai un turina izglītoties citās skolās. Šobrīd mēs esam 23 pedagogiskie darbinieki. Astoņpadsmit skolotājiem ir augstākā izglītība, trīs speciālistiem ir Amatniecības kameras meistara diploms, kas ar šo gadu tiek pielīdzināts augstākās izglītības diplomam, ja meistars strādā savā specialitātē. Trim darbiniekiem ir vidējā pedagogiskā izglītība.

Šogad piedāvājam ādas un papīra plastiku, klūdziņu pišanu, tekstilmākslu, floristiku, tamborēšanu, izšūšanu, modelēšanu, mīksto rotaļlietu izgatavošanu, friziermākslu, piecgadīgo, sešgadīgo apmācību, tautas dejas, novadpētniecību, vokālos ansambļus, folkloras kopu, ritmiku, vides pētniecību, krievu folkloru, muzikālo teātri, dramatiskos pulciņus, programmas jauniešiem un bērniem ar īpašām vajadzībām. Mūsu pedagogi strādā ne tikai Livānos, bet arī Jersikas, Jaunsilavas, Rožupes, Vanagu un Rimicāņu pamatskolā, Livānu ģimnāzijā, Livānu 2. vidusskolā un Rudzātu vidusskolā.

Projektu ceļā esam piesaistījuši līdzekļus informācijas atbalsta klubam «Mans sapnis», kas sniedz iespēju skolēniem izmantot internetu un citas datorspējas. Par šo klubu interese ir ļoti liela, tāpat

● Valentīna Poikāne (no kreisās ar ziediem rokās) 1998. gada vasarā Dziesmu svētkos Mežaparka estrādē. Dziedāt Valentīnai patīcis visu mūžu, un viņa uzskata, ka pašdarbība ir viens no veidiem, kā pilnveidot savu garīgo pasauli, iepazīt jaukus cilvēkus un gūt labas emocijas. Foto no V. Poikānes albuma

kā par brīvā apmeklējuma klubu «Reksis», kas izveidots ar Sorosa fonda atbalstu un kura mērķis ir iesaistīt interešu izglītībā arī ielu bērnus. Atpakaļ ir tik liela, ka nespējam pat apmierināt visu jauniešu interesi. Brīvā apmeklējuma klubi ir tā vieta, kur ļoti izjūt nepieciešamību pēc sociālā pedagoga. Apzināti virzu mūsu darbību šajā jomā, piedāvājot alternatīvas iespējas brīvā laika pavadīšanai, lai bērni pēc iespējas mazāk laika pavadītu bezdarbībā un uz ielas. Mūsu pienākums ir meklēt šajā atstumtajā bērni veiksme un pozitīvās puses, celt viņa pašapziņu. Viņam vienreiz, otreiz nav paveicies, un šim cilvēkam ir uzlikts «sliktā» zīmogs. Nav neviena, kas pasaka viņam labu vārdu, jo bieži arī ģimenē šis bērns nesaņem ne iedziļinātu, ne mīlestību. Diemžēl valsts nefinansē sociālā pedagoga darbu, un viss ir atkarīgs no pašvaldības ieinteresētības, uz ko ļoti ceram arī Livānos.

— «Namiņā» ap jums līdz pat vēlām vakaram skan bērnu čalas, smieklī un skaļa mūzika, vai vakaros neilgojaties pēc klusuma un vai pietiek spēka padomāt arī par savu bērnu interesēm?

— Protams, ka ilgojos pēc klusuma, jo bieži mana darbadiena ievēlās. Man patīk pabūt vienatnē, un mājās ir tāds nerakstīts likums, ka vismaz pusstundu pēc pārnākšanas bērni ļauj man atpūsties no darba rūpēm – palasīt, paklausīties mūziku — un tikai tad sākam pārrunāt dienas prob-

lēmas, priekus un bēdas.

Bērni šobrīd ir pusaudžu vecumā – dēlam Artūram ir 13 gadi, bet meitai Inesei – 16 gadi. Artūram interesē sports, šobrīd viņš ir aizrāvis ar breikošanu, kas ir ļoti labs enerģijas izlādēšanas veids. Dēla pienākums, ko viņš ļoti apzinīgi pilda, ir rūpes par mājās esošo lielo akvāriju.

Inese pagaidām vēl nav izšķīrusies, ar ko nākotnē gribētu nodarboties, taču šībrīža interese liecina, ka meitai patīk darbs ar bērniem – viņa aktīvi iesaistījusies gaidu un guntiju kustības organizēšanā. Inesē man patīk viņas patstāvība. Meita ļoti priecājas par iespēju dejot ģimnāzijas kolektīvā «Silava», viņa ir arī trāpīga basketboliste un šobrīd ir atsākusi darboties folkloras kopā «Ceiruleits».

— Ko uzskatāt par savas dzīves lielāko ieguvumu un lielāko zaudējumu?

— Ir labi tad, ja ar tuvajiem cilvēkiem viss ir kārtībā, ja viņi ir veseli, ja viņiem ir darbs un iztika. Tad manī ir iekšējs garīgs miers un piepildījums. Es priecājos, ka man ir ģimene, ka man ir normāli bērni, darbs un izglītība.

Par zaudējumiem. Mans tuvākais cilvēks, kuram varēju pilnīgi uzticēties un pārrunāt gandrīz vai visu, bija mamma. Nu jau desmit gadu, kā viņas nav. Un šogad mūžībā aizgāja arī tētis. Esmu pārliecināta, ka lielākās vērtības ir mūsu tuvie cilvēki, visi citi zaudējumi ir pārciešami.

G.Kraukle

INFORMĀCIJA

Sociālā palīdzība bērniem invalīdiem

Atbilstoši Latvijā spēkā esošajiem tiesību aktiem, bērniem invalīdiem tiek sniegta dažāda veida palīdzība materiālo pabalstu, sociālās vai medicīniskās rehabilitācijas veidā. Ir atlaides veselības aprūpes pakalpojumiem.

Likums «Par sociālo palīdzību» paredz nodrošināt ģimenes, kurās aug bērns invalīds, kurš nav sasniedzis 16 gadu vecumu, ar valsts pabalstu un piemaksu pie tā 35 latu apmērā.

No valsts budžeta līdzekļiem tiek finansēts pabalsts transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, tajā skaitā bērniem invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās. Pabalsts tiek izmaksāts reizi pusgadā, un tā apjoms ir 28 lati. Pabalsta saņemšanai ir jāvērsas savas dzīvesvietas sociālās palīdzības dienestā: jāiesniedz rakstisks pieprasījums pabalsta saņemšanai un ārstējošā ārsta atzinums (par medicīnisko indikāciju noteikšanu bērnam invalīdam), kas dod tiesības saņemt pabalstu.

Bērniem invalīdiem ir tiesības ne biežāk kā reizi divos gados saņemt sociālās rehabilitācijas kursu (30 dienas) sociālās rehabilitācijas institūcijā par valsts budžeta līdzekļiem. Šos pakalpojumus sniedz iestādes, ar kurām konkursa kārtībā ir noslēgts valsts pasūtījuma līgums. Informāciju par institūcijām, kas šogad sniedz sociālās rehabilitācijas pakalpojumus par valsts budžeta līdzekļiem, var saņemt sociālās palīdzības fondā un sociālās palīdzības dienestos.

Lai saņemtu nosūtījumu uz šādu iestādi, bērna vecākam vai aizbildnim ir jānodrošina sociālās palīdzības dienestu, kur jāuzraksta iesniegums un jāiesniedz ārstējošā ārsta izziņa par bērna veselības stāvokli (veidlapa 027/u).

Lai saņemtu medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu, ir nepieciešams ārstējošā ārsta nosūtījums. Šā pakalpojuma saņēmēju rindu nosaka reģionālās slimokases.

Saskaņā ar Ministru kabineta 1999. gada 2. novembra noteikumiem nr. 370 «Par braukšanas maksas atvieglojumiem sabiedriskajā transportā», visiem pirmās un otrās grupas invalīdiem, kā arī bērniem invalīdiem un personai, kura pavadā pirmās grupas invalīdu vai bērnu invalīdu, uzrādot attiecīgo apliecību, ir tiesības bez maksas izmantot:

- pilsētas sabiedrisko transportu (izņemot visa veida taksometrus),
- rajona maršruta autobusus,
- tālsatiksmes maršruta autobusus,
- elektrovilcienus,
- dīzeļvilcienus,
- iekšzemes pasažieru vilcienus.

Bērni invalīdi ir atbrīvoti no pacienta iemaksas par veselības aprūpes pakalpojumiem. Individuālās sociālās palīdzības nepieciešamības izvērtēšanu un nodrošināšanu veic katras pašvaldības sociālās palīdzības dienests.

Labklājības ministrija sagatavojusi likuma «Par invalīdu medicīnisko un sociālo aizsardzību» grozījumus, kas paredz mainīt invaliditātes noteikšanas kārtību bērniem.

Šobrīd bērniem līdz 16 gadu vecumam invaliditāti nosaka ārstējošais ārsts, pamatojoties uz diagnozēm. Pēc 16 gadu vecuma sasniegšanas invaliditāti nosaka Veselības un darbaspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija (VDEĀK) un tās struktūrvienības, pamatojoties uz organisma funkciju traucējumu izvērtēšanu.

Lai novērstu pretrunas invaliditātes noteikšanas principos un ieviestu vienotu sistēmu, paredzēts, ka VDEĀK noteiks invaliditāti personām visās vecuma grupās, vadoties no funkcionāliem stāvokļiem, kas saistīti ar veselības stāvokli. Kritēriji invaliditātes noteikšanai bērniem tiks ieviesti pakāpeniski.

Informatīvais tālrunis vēža slimniekiem

Divu nedēļu laikā, kopš darbojas Latvijas pretvēža apvienības informatīvais tālrunis, palīdzību meklējuši vairāk nekā 100 vēža slimnieku un viņu tuvinieku, ziņos BNS. Vairākums zvanītāju sūdzējušies par stiprām sāpēm, lai gan ārstu uzdevums ir nodrošināt onkoloģisko pacientu dzīvi bez sāpēm. Vairāki zvani liecina, ka onkoloģiskajiem slimniekiem ir nepietiekama psiholoģiskā aprūpe un palīdzība. Tālrunis 800099 darbosies līdz nākamā gada 1. janvārim.

Piemineklis kapsētā – cieņas apliecinājums aizgājējam

Sākums J. lappusē.

Lai gan darbs tiesību struktūrās šķiet interesants, tomēr deviņdesmito gadu sākumā Vitālijs atkal atgriezās Jēkabpilī, vēlāk strādāja privātā biznesā kopā ar Imantu Laizānu, bet pirms divarpus gadiem radās izdevība pašam uzsākt savu biznesu. Bijuši piedāvājumi par labu algu strādāt cita uzņēmēja paspārnē, taču toreiz gribējies izmēģināt roku patstāvīgi. Šodien gan rīkotos citādāk, saka Vitālijs. – Daudz runā par uzņēmēju atbalstu, bet patiesībā to nejut. Uzsākt biznesu tukšā vietā, bez naudas un pazišanās ir neiespējami. Neviena banka nedos kredītu tam, kurš dzīvo komunālajā dzīvoklī. Cilvēkam ir jābūt nodrošinātam, lai viņam ticētu. Vajadzīgs aprīkojums, piemēram, īpašs zāģis, kurš maksā vairāk kā desmit tūkstošus latu. Šādas tehnikas izmaksas izdotos atpelnīt divu gadu laikā, taču uzņēmējam nav iespēju to iegādāties un līdz ar to arī atsperties, — stāsta meistars.

Kopā ar Vitāliju pašlaik viņa uzņēmumā strādā vēl viens cilvēks, taču ziemas mēnešos darba apjoms parasti sarūk. Tomēr meistars

aicina par pieminekļa pasūtīšanu domāt tieši ziemā, jo tad pasūtījumu noformēt ir izdevīgāk.

Apmeklējot atsevišķas apdzīvotas vietas Kurzemē, nācies pārliecināties, ka tur attieksme pret mirušajiem ir atšķirīga, saka meistars. Pārsvārā mirušo atdusas vietās redzami nevis kapakmeņi, bet gan koka krusti. Latgalē attieksme ir, bet nav naudas. Šobrīd vairums pieminekļu pasūtītāju ir pensionāri, kas pa pieciem latiem ir piemineklim sakrājuši vai arī izmanto līzinga iespējas. Turpretī jaunajiem nav darba un nav arī naudas, lai kapakmeni pasūtītu.

Kapakmeņu cenas Līvānos ir aptuveni uz pusi zemākas nekā Rīgā un ievērojami demokrātiskākas kā Daugavpilī. Nereti rīdzinieki par izdevīgāku uzskata pasūtīt pieminekli Līvānos nekā gatavot to galvaspilsētā.

Izejmateriālu – melno granītu – uzņēmējs iepērk Ukrainā, to piegādā 1-2 m² lielās plāksnēs. Vitālijs teic, ka viņam vislabāk patīk strādāt ar Latvijas laukakmeni, taču, lai to apstrādātu, ir jāiegulda ilgstošs darbs, ko ierindas meistaram neatmaksājas veikt. Skaisti ir arī Ka-

rēlijas akmens izstrādājumi, kas īpaši populāri Lietuvā. Pieminekļu izgatavošana isti nav nosaukama par akmeņkaļa darbu, tā ir daudz smalkāka un drīzāk līdzinās graviera arodam. Tekstu gravēšana pieminekļi māksliniekam prasa aptuveni pusotru dienu darbu, attēla izveidošana – aptuveni dienu, taču jāreķinās, ka akmens ir arī jāfrēzē un jāslīpē.

Meistars ievērojis, ka pasūtītājiem vairāk patīk neregulāras formas kapakmeņi, tādus pasūta visbiežāk. Stingru ģeometrisku formu, augstos pieminekļus ar akmens krustiem vairāk iecienījuši krievu cilvēki. Vēlmes mēdz būt ļoti atšķirīgas, saka Vitālijs. – Cits grib kapakmeni norakstīt no viena gala līdz otram kā grāmatu, taču viskaistākie pieminekļi ir tie, kuros teksti un attēli nomainā akmens dabisko skaistumu.

Katrā akmeni meistars iepazīt savas emocijas, izjūtas un domas, tādēļ pie šī darba jāķeras labā noskaņojumā. Vitālijs pat ir ievērojis, ka, veidojot pieminekli labam cilvēkam, kurš pa dzīvi nav gājis ar naidu un ļaunumu, darbs raitāk sokas un gandarījums par pa-

veikto ir lielāks. Daudzi netic, taču meistara praksē ir bijis gadījums, kad veidojis pieminekli kādai meitenei, kurai, kā vēlāk izrādījies, bijis uzlikts lāsts. Tiklīdz pieminekli uzlikuši uz kapa, portrets sācis raudāt. Kamēr pieminekli nenomazgājuši ar svētīto ūdeni, tikmēr akmens neesot beidzis mitrot.

Piederīgajiem nevajadzētu aizmirst arī par pieminekļa kopšanu. Nereti cilvēki uzstāda akmeni un aizmirst, ka tas ir jākopj, taču pieminekli ietekmē gan lietus, gan sniegs un sals, gan lapas un skujas, kas birst no kokiem. Meistars iesaka kapakmeni kopt ar parastajiem saimniecībā izmantajamiem mazgāšanas līdzekļiem un asu plastmasas birstīti, tad tas kalpos ilgāk, nenosūnos un neizbalēs.

Atvadoties jautāju meistaram, kādu pieminekli viņš vēlētos izgatavot tuvam cilvēkam, pret kuru jūtis dziļu cieņu, ja nebūtu ierobežots ne finansēs, ne materiālos. Vitālijs Vilcāns atbild, ka tas būtu laukakmens piemineklis ar tajā iestrādātu engēla tēlu, kurš uz pleciem nes krustu.

G.Kraukle

RIMICĀNU PAMATSKOLAI — 90

Atkalredzēšanās prieks skolā

Rudenīgajam drēgnam un pelēcībai nebija varas pār atkalredzēšanās prieku, kas 19. oktobrī valdīja Rimicānu pamatskolā. Ar trīsām sirdi, ar atmiņām par balto ilgu laiku un dziļu, neviltošu pateicību krietns pulciņš Rimicānu puses ļaužu, kuru mūsu skolas zvans uz stundām vairs nesauc, atcerējās, kā skan viņu solji mīļās, vecās skolas gaitēnos, kurai šogad apritēja 90 gadi.

Rūpīgu pētījumu par mūsu skolas dienām un nedienām kā pateicības zīmi visiem, kas mācījuši, kas audzinājuši, kas rūpējušies, kas mīlējuši, pasniedza kādreizējā skolas direktora meita Valērija Drancāne-Sinkeviča.

Laiks nebija izdzesis no atmiņām arī Izidora Zepa, Jāzeps Drancāna, Austrā Damrozes, Pauļa Zurzas, Nikolaja Kozlova, Genovefas Kļavinskas, Valērijas Liepiņas, Aloīdas Rimicānes, Zinaīdas Krēslīņas, Valentīnas

● Rimicānu pamatskolas skolotāji un ciemiņi skolas 90 gadu jubilejā.

Dombrovskas, Aivara Stauža, Lidijas Butleres vārdus, kuri šeit ir strādājuši, vadījuši šīs skolas kolektīvu.

Pašlaik skolas rūpes gulst uz Veltas Ziemeles pleciem. No skolas dzīves sirdi un prātā iegūlušos mirkļus atcerējās skolotāja Monika Kvedere. Sirmo galvu stalti turēja arī vecākais absolvents Kazimīrs Vingris. No sirds sirdi plūda pateicības vārdi, un it kā nemanāmu pagājības

stīgu skārusi, ietrisējās balss, atceroties Emīliju Zirnīti, Moniku Maskalāni, Annu Zelčāni, Albīnu Ormani un citu skolotāju vārdus. Ar apbrīnu klātesošie raudzījās skolotājās Zinaīdā Krēslīņā un Genovefā Grigalē, kuras ceļu uz skolu mēro jau 38. un 40. gadu.

Salidojumā piedalījās arī rajona padomes un izglītības pārvaldes, Vārkavas novada domes, Vārkavas vidusskolas

pārstāvji.

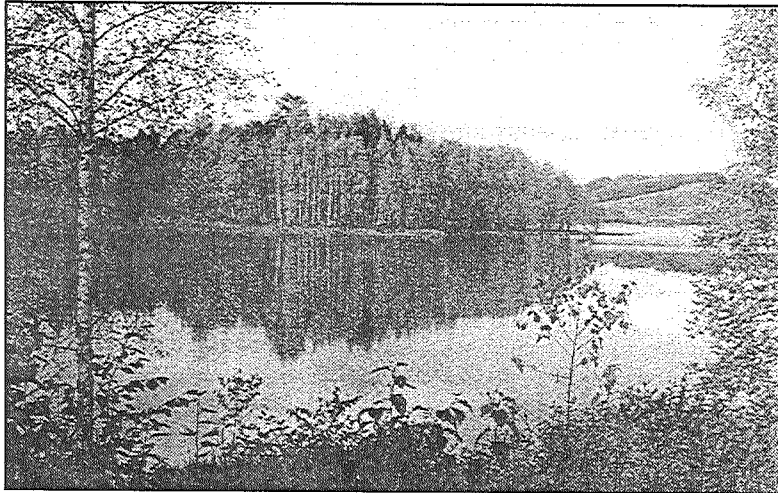
Pulciņš skolēnu šajā vakarā dziedām balstiņām gan pieskandināja, gan raitiem dejas soļiem piedimdināja kultūras nama zāli, kurā notika svinīgais pasākums. Šeit uzstājās arī Rožkalnu vokālais ansamblis «Savādi gan».

Maija Pastare,
Rimicānu pamatskolas skolotāja
(Materiāls publicēts saīsinātā veidā)

INFORMĀCIJA

Eiropreģions
«Ezeru zeme»
— no idejām
līdz darbiem

25. oktobrī Baltkrievijas pilsētā Glubokojē uz kārtējo tikšanos bija pulcējušies Eiropreģiona «Ezeru zeme» dalībnieki. Preiļu rajonu Baltkrievijā pārstāvēja rajona padomes priekšsēdētājs Arvīds Soldāns un attīstības plānošanas nodaļas galvenais speciālists Pēteris Romanovs.

Prezentē Eiropreģiona stratēģiju

Eiropreģions «Ezeru zeme» tika veidots ar Norvēģijas kolēģu palīdzību un atbalstu, iesaistot Latvijas, Lietuvas un Baltkrievijas pašvaldības. No Latvijas Eiropreģiona veidošanās iesaistījās Daugavpils, Krāslavas, Rēzeknes un Preiļu rajona padomes, kā arī Daugavpils un Rēzeknes pilsētas domes. Kaimiņus no Lietuvas pārstāvēja Ignalinas, Švenčionu, Utenas un Zaras rajona padome, kā arī Višaginas pilsētas dome. Eiropreģionā iekļāvās arī Baltkrievijas Braslavas, Glubokojē, Mioru, Postavu un Verhņedvinskas rajonu padomes.

Kā pašreizējo situāciju «Ezeru zemē» komentēja A.Soldāns, beidzot no idejām un vizijām esam pārgājuši pie reāliem darbiem un projektiem. Par to liecina konferences laikā pieņemtā stratēģija 2002.—2007. gadam, kas ietver sevī ne tikai starpvaldību sadarbību starp reģiona locekļiem, bet arī starp citiem Eiropas reģioniem. Viens no prioritāriem sadarbības sektoriem ir izglītība, nevalstiskās organizācijas un sports. Eiropreģiona partneri ar norvēģu kolēģu palīdzību Lietuvā pirms trim gadiem sāka organizēt vasaras atpūtas nometnes bērniem un jauniešiem. Arī par aizvadītajā vasarā rīkoto nometni saņemtas ļoti labas atsauksmes, tāpēc nolemts, ka nākamgad šāda nometne jāriko vismaz divās maiņās.

Paredzēts, ka tiks veidota kopīga informatīvā bāze izglītības un NVO jomā, tiks rīkoti kopīgi pasākumi kaimiņvalstu jauniešu integrācijai un savstarpējās sapratnes uzlabošanai.

Plašs kopīgi risināmo jautājumu loks ir sociālajā sfērā. Visās Eiropreģiona «Ezeru zeme» valstīs pasliktinās demogrāfiskā situācija, īpaši pierobežas rajonos. Lielākā daļa pensionāru dzīvo laukos, aug nelabvēlīgo ģimeņu skaits, ir augsts bezdarba līmenis, pašvaldībām arvien vairāk līdzekļu jānovirza sociālajai palīdzībai. Pieņemta stratēģija paredz izstrādāt Eiropreģiona «Ezeru zeme» iedzīvotāju sociālās aizsardzības sistēmu. Tiek plānoti pieredzes apmaiņas un speciālistu kvalifikācijas paaugstināšanas pasākumi, sociālo pakalpojumu sniegšanas uzlabošana, kā arī sadarbība sociāli neaizsargāto personu integrēšanai sabiedrībā.

Līdz ar Eiropreģiona izveidošanos daudzkārt paplašinājās iespējas sadarboties kultūras jomā, jo visu triju valstu pierobežas rajonos izsenis saglabājusies un veidojusies dažādu tautu kultūru mijiedarbība. Jau vairākus gadus ilga vēsture ir jauno talantu festivālam Verhņedvinskā, folkloras festivālam Braslavā, Ingālinas mākslinieku izstādēm, Daugavas svētkiem Krāslavā. Spilgts piemērs kultūru mijiedarbī-

bai ir Krāslavas rajona Indrā notikušais mazo tautu festivāls, kurā piedalījās pašdarbības kolektīvi no visām Eiropreģiona «Ezeru zeme» valstīm. Arī nākamajos piecos gados paredzēts šo sadarbību attīstīt un paplašināt. Pasākumu plānā jau ietvertas zinātniski praktiskās konferences, festivāli, spartakiādes un citi pasākumi rajonos, kopkataloga un bukleta izdošana. Atbildīgā par informācijas izplatīšanu sakarā ar plānotajiem pasākumiem Eiropreģionā ir Preiļu rajona padomes kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka.

Galvenie tūrisma attīstības resursi «Ezeru zemē» ir ūdeņi, ekoloģiskajam tūrismam atbilstoša daba ar daudzveidīgo floru un faunu, kultūras un vēstures mantojums, senie amati, dažādu konfesiju dievnami un aizsargājamās teritorijas. Lai lietderīgi izmantotu šo potenciālu, plānota kopīga projekta izstrāde, piesaistot ne tikai Eiropas Savienības strukturālos fondus, bet arī vietējās programmas un sponsoru palīdzību. Šis uzdevums tiks īstenots, izveidojot Eiropreģiona «Ezeru zeme» kopīgo tūrisma informatīvo bāzi un veicot apkārtējās vides monitoringu, lai saglabātu līdzsvaru starp dabu un cilvēka ietekmi.

Ne mazums pūļu tiek veltīts uzņēmējdarbības un infrastruktūras attīstības jautājumiem Eiropreģiona iet-

varos, kur vairāk attīstīts mazais un vidējais bizness. Galvenās darbības sfēras ir pakalpojumi, tirdzniecība, pārstrādājošā rūpniecība, vietējo dabas resursu (grants, kūdra, māli, dolomīts) ieguve, kā arī bioloģiskās lauksaimniecības attīstība, kā arī ekoloģiski tīras lauksaimniecības produkcijas ieguve un netradicionālā saimniekošana. Latvijā, Lietuvā un Baltkrievijā tiek atbalstīta jaunu darba vietu izveidošana šajās nozarēs, ir plašas iespējas piesaistīt finansu resursus no ES. Eiropreģiona speciālisti uzskata, ka pašvaldībām kopīgi iespējams izstrādāt projektus infrastruktūras uzlabošanai, organizēt kurus un seminārus uzņēmējiem, palīdzēt viņiem dzēst kredītprocentus aizdevumiem, kas domāti pamatlīdzekļu iegādei.

Viens no Eiropreģiona svarīgākajiem uzdevumiem turpmāk būs robežšķērsošanas problēmu kopīga risināšana. Šāda sadarbība būs jo aktuāla pēc tam, kad Latvija un Lietuva kļūs par Eiropas Savienības dalībvalstīm. «Ezeru zemes» pašvaldībām izveidojusies auglīga sadarbība ar visu triju valstu ģenerālajiem konsultātiem, Eiropreģiona padomes sēdēs bieži piedalās diplomāti, kuri pašvaldību speciālistiem sniedz padomus, lai vienkāršotu robežšķērsošanas procedūru reģiona teritorijā dzīvojošajiem cilvēkiem.

Apstiprināti projekti lauku tūrismam un uzņēmējdarbības veicināšanai

Starptautiskās programmas Tacis ietvaros mazo projektu fonds apstiprinājis Eiropreģiona «Ezeru zeme» speciālistu (kā partneris piesaistīta arī viena pašvaldība no Vācijas) izstrādāto projektu par lauku tūrisma menedžmentu un marketingu. Projekta budžets ir vairāk nekā 250 000 eiro. Tiek plānots, ka kopā izdosies efektīvāk izmantot cilvēku, dabas, kultūras un ekonomiskos resursus ilglaicīgai tūrisma attīstīšanai reģionā. Šajā sakarā projektā tiks iesaistīti reģionālo pašvaldību speciālisti, kuri ne-

tikai vāks informāciju un veidos plašu datu bāzi, bet arī dosies mācību braucienos, organizēs diskusijas, izdos reklāmas bukletus Eiropreģiona dalībvalstu valodās un angļu valodā, ievietos materiālus internetā un rūpēsies par projekta ilglaicīgumu.

PHARE 2000 programmas «Speciālie pasākumi Baltijas jūras reģionā» mazo projektu fondā apstiprināts arī projekts «Mazo un vidējo uzņēmumu attīstības veicināšana Eiropreģionā «Ezeru zeme» ar pārrobežu sadarbības pasākumiem». Šo projektu izstrā-

dājis Latvijas birojs sadarbībā ar uzņēmējdarbības veicināšanas centru Zaras rajonā Lietuvā. Projekta budžets nolemts 51 600 eiro apmērā, kur lielākā daļa būs ES līdzekļi, bet savu ieguldījumu kopā ar citām Eiropreģionā iesaistītajām Latgales pašvaldībām ielānojuši arī Preiļu rajona padome. Pasākumos varēs iesaistīties 30 Latvijas uzņēmumi, kā arī 25 uzņēmumi no Lietuvas un Baltkrievijas.

Sekmēt pārrobežu sadarbību mazo un vidējo uzņēmumu sektorā, paaugstināt biznesa potenciālu un re-

ģionu ekonomisko izaugsmi un jaunu darba vietu radīšanu visā Eiropreģiona «Ezeru zeme» teritorijā – tāds ir projekta mērķis, kur cita starpā plānots izdot biznesa katalogu, organizēt izstādi mazaizņēmumiem un vidējiem uzņēmumiem no visas Eiropreģiona teritorijas, kā arī rīkot apmaiņas, informatīvās dienas un pieredzes apmaiņas braucienus uz Somiju par jautājumiem, kas skar kvalitātes standartus, konkurētspējas paaugstināšanu un jautājumus, kas saistīti ar muitu.

L.Kirillova

Rajona padome
izsludina konkursu,
sagaidot Latvijas
valsts 84. gadadienu

Preiļu rajona padomes izpildinstitūcijas vadība izsludinājusi konkursu par labāko pašvaldības iestādes, uzņēmuma noformējumu, sagaidot Latvijas valsts 84. gadadienu.

— Uzskatu, ka mēs vēl tikai mācāmies svinēt neatkarīgās valsts svētkus, un jāsāk tas ar savām mājām, ar to sakopšanu un uzpošanu, — saka rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore. — Bieži runājam par trūkumiem jaunatnes patriotiskajā audzināšanā, taču valsts svētku reizēs aizmirstam uzlikt karogus, sakopt uzņēmumu teritorijas.

Konkursā aicināti piedalīties visi rajona padomes uzņēmumi un iestādes. Plānotais konkursa norises laiks – 11.-14. novembris. Šajā laikā konkursa vērtēšanas komisija (rajona padomes izpilddirektore Aina Pastore, Preiļu vēstures un lietišķās mākslas muzeja māksliniece Silvija Berezovska, attīstības plānošanas nodaļas vadītāja Elita Jermolajeva, galvenā speciāliste Aija Bitinas un rajona padomes kultūras darba organizatore Elvīra Brovacka) iepazīsies ar visiem konkursantiem, kā arī pieņems lēmumu par uzvarētāju noteikšanu. Tiks vērtēta iestādei un uzņēmumam piegulošā teritorija, ēku interjers, valsts karoga novietojums un noformējums atbilstoši likuma «Par valsts karogu» prasībām, saimniecības ēku apkārtni, informācijas stendi, kā arī speciālnoformējums svētkiem.

Konkursa rezultāti tiks paziņoti LR proklamēšanas dienai veltītajā svinīgajā pasākumā.

L.Kirillova

ZEMESSARDZES
35. KĀJNIEKU
BATALJONĀNoslēdzies atklātais
čempionāts orientēšanās
sportā

Noslēgusies Zemessardzes Preiļu 35. kājnieku bataljona atklātais čempionāta orientēšanās sportā sacensības. Kā «Novadnieku» informēja bataljona jaunsargu speciālists Jānis Pintāns, šāda mēroga čempionāts Preiļu bataljonā notika jau otro gadu. Pirmās trīs kārtas notika pavasarī, divas pēdējās – rudenī. Bija paredzētas seš kārtas, bet sakarā ar ugunsbīstamo periodu septembrī paredzētās sacensības nevarēja organizēt. Sacensību kārtas atšķiras ar laika apstākļiem, atšķirīgas bija arī orientēšanās sacensību vietas. Tie, kas piedalījušies valsts mēroga sacensībās, piemēram, Rušonas apvidu pielidzina augstākās grūtības kategorijai. Tomēr orientēristu rezultāti katrā nākamajā kārtā kļuvi labāki. Katrā kārtā sacentās no 80 līdz 160 dalībniekiem.

Čempionātā piedalījās visu Latgales bataljonu jaunsargi, kā arī Līvānu ģimnāzijas tūrisma pulciņa dalībnieki, bet atsevišķās kārtās arī Rušonas pamatskolas skolēni, bet pieaugušo grupās – zemesargi. Orientēšanās iemaņas pārbaudīja arī šo sacensību veterāni no Līvāniem Gunārs Mikulis un Juris Jansons.

Orientēšanās sacensības notiek tajos bataljonos, kur ir šī sporta veida entuziasti, kā arī attiecīgs karšu materiāls. Preiļu bataljonā ir gan viens, gan otrs. Kā teica Jānis Pintāns, jaunas kartes bija izgatavotas Trīsvaigžņu spēlēm, bez tam viena karte tapusi arī par bataljona līdzekļiem.

Kopvērtējumā orientēšanās čempionātā gūti šādi rezultāti. Savās vecuma grupās pirmo un otro vietu ieguvušas Katrīna Lazareva un Zane Stašulāne (Aizkalnes pamatskola), otro vietu — Marieta Lazdāne, Antra Brakovska (Vārkavas vidusskola), pieaugušo grupā trešo vietu — Gundega Zarāne (Līvāni), pirmo vietu Edgars Nešpors, otro — Iģors Bečs (Līvānu ģimnāzija), trešo vietu — Jānis Pizelis (Preiļu 1. pamatskola), pirmo vietu — Mārtiņš Sprīngis, otro — Jānis Ūbelis (Rudzātu vidusskola), pirmo — Pēteris Trubačs, otro — Aivars Žugris (35. bataljons), bet senioru grupā pirmā un otrā vietā pienācās līvāniešiem Gunāram Mikulim un Jurim Jansonam.

Notikušas arī jaunsargu valsts sacensības orientēšanās sportā, kurās 35. bataljonam bronzas medaļu un trešo vietu izcīnīja Valda Šņepste no Aizkalnes pamatskolas.

L.Rancāne

6. Joprojām — mums

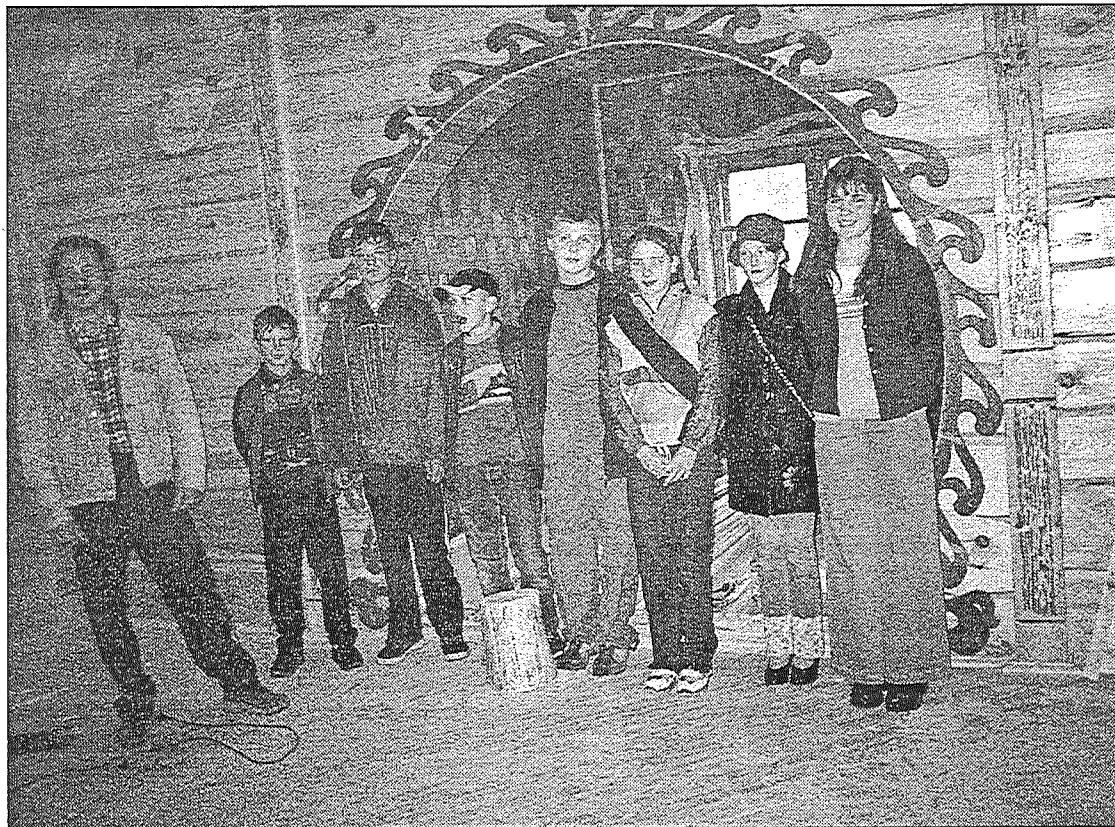
Rajona bērnu un jauniešu centrs jau otro gadu pēc kārtas aicina rajona skolas piedalīties ceļojumu un pārgājienu aprakstu konkursā «IEPAZĪSTI LATVIJU UN PASAULI», ko tas rīko sadarbībā ar Rīgas skolēnu pils Tūrisma un sporta nodaļu. Pašlaik centrā aplūkojami konkursam iesniegtie darbi, kas pārsteidz ar izdomas bagātu noformējumu. Piemēram, kādam no aprakstiem pievienots iespaidīgu izmēru Arendoles pils makets, vēl kāds izgatavots puķes formā ar daudzām ziedlapiņām vai uzzīmēts uz maisaudekla, kas piestiprināts pie koka nūjām. Bērnu izdomai nav robežu.

Bet savos pārgājienu un ekskursiju aprakstos skolēni pierāda, ka viņiem nav svarīgi, cik tālu no mājām atrodas, vai arī cik ārzemnieciski moderns ir apskates objekts, jo, bērna acīm vērojot, ir jauks un miļš katrs dzimtas zemes stūrītis, ja vien viņus vada ar dzīvesgudrību apveltīta skolotāja. Joprojām — mums visskaistākā zeme, mūsu Latvija, mūsu novads, mūsu pagasts, mūsu ciems, to skolēni pārliecinoši pierāda savos aprakstos.

Apraksti gatavoti brīvā veidā, obligāti pievienojot sadaļas: ceļojuma izvēle un tā sagatavošana; maršruta realizācija; ceļojuma laikā iegūtais izziņas materiāls; fotomateriāli; rekomendācijas un ieteikumi; grupas dalībnieku saraksts. Konkurss notiek trijās vecuma grupās: 1.-4. klase; 5.-9.; 10.-12. klase.

Šajā «Novadnieka» numurā iepazīstinām ar fragmentiem no vairākiem aprakstiem. Bet ikviens interesents aprakstu izstādē var smelties jaunas idejas un pat izstrādāt maršrutu, lai tuvā un ne tik tālā apkārtnē atrastu kaut ko jaunu un līdz šim neizpētītu, dotos turp ar draugiem, ar skolasbiedriem, ar ģimeni.

Ciemos pie amatu meistariem Rušonā

● Mums ļoti gribējās nofotografēties kopā ar Ivaru Dimperu, fonā atstājot viņa tik smalki darinātos kokgriezumus.

Ieraudzītais, sajūstais un sadzirdētais Jersikas «Meža takā»

● Iesākšu jau ar to, ka pašā pārgājienu sākumā man nācās glābt daļu klases no aukstuma, iedodot vecmamma aditos cimduņus. Ja ne siltie dūraiņi sildīja mūsu sirdis, tad lielais satraukums un zinātkāre gan. Tā dzina mūs aizvien ātrāk mīt pedāļus.

Mūs viesmīlīgi uzņēma Jersikas mežniecībā. Abas mūsu gides bija ļoti jaukas un pastāstīja gan par pašu mežniecību, gan mežu. Mēs uzzinājām, kā senos laikos vāca sveķus, visu par meža ekosistēmu. Mēs paši varējām mērit prieku augstumu. Redzējām šogad stādītās priedes. Jutos kā istos Afrikas džungļos, bradājot pa meža brikšņiem. Viss šeit bija tik skaisti, tik nepiesārņoti un pilnīgi tik dzīvi. Daugava mūsu skatienam pavērās uz visām pusēm. Tā ir tik varena un plaša, kā īsta upju karaliene. Nekas nestāv klāt šim krāš-

numam, kas zibēja mums gar acīm. *Māra Sūpulniece.*

● Līdz mežam braucām ar riteņiem, bet tālāk devāmies kājām. Mežā bija ļoti sveigs gaiss. Putni čivināja un pa stumbru aizrāpoja man vēl nepazīstams tārpiņš. Mežā mēs iepazīnām jaunus augus un sūnas. Atradām čiekurus. Es domāju, ka zinu daudz, bet izrādījās, ka es nezinu pat pusi par mežu. Gide mums pastāstīja par meža vēsturi, kad un kā tie radušies, kur to ir vairāk. Tagad es zinu daudz daudz vairāk nekā līdz šim. Mežā mēs risinājām krustvārdu mīklas un uzdevumus, kurus mums sagādāja mežniecības darbinieces. *Linda.*

No Jersikas pamatskolas 8.d klases skolēnu sagatavotā materiāla par pārgājienu uz Jersikas «Meža taku»

Gleznainais ezers un Lūznavas muiža

● Daudz spriedām par to, uz kuriem doties pārgājienā, kādu maršrutu izvēlēties. Beigās izlēmām doties pārgājienā uz to pašu Vertūkšņa ezeru Rēzeknes rajonā, kur bijām pagājušajā vasarā, jo mums ļoti patika tīrais, dzidrais ūdens, skaistie krasti, labās peldvietas un mūsu nometnei izvēlēta vieta, un gribējās tuvāk izpētīt ezeru un tā apkārtni.

Cik jauki ir karstā vasaras dienā atpūties pie skaista, gleznaina ezera, ierīkot tur burvīgu apmetni, cept gardas maltītes, kas nesens vēl peldēja dzidrajos ūdeņos, slēpās aiz ūdens zālēm. Vakara krēslā un nakts melnumā pasēdēt pie ugunsкура, stāstīt jokus un anekdotes, atcerēties pagājušos pārgājienu, izdzīvot pie dabas mātes krūts.

Mēs devāmies uz Vertūkšņa ezeru, kurš atrodas Latgales augstienes Maltas pazeminājuma malā Rēzeknes rajonā Lūznavas pagastā. Ezera vidējais dziļums ir 3,5 metri, bet lielākais dziļums — 5 metri.

Mēs sauļojāmies uz ezera sli-

pjiem krastiem, kuri vietām bija zemi, kūdraini. Ejoj pa ezera krastu un pētot apkārtni, pamanījām, ka tajā ietek vairāki grāvji un tek cauri Maltas pieteka — Vertūkšņa. Ezera dibens ir lēzens un smilšains. Tas nav pārāk aizaudzis, to izmanto zivsaimniecībā.

Šis jauki pavadītais laiks vēl ilgi paliks mūsu atmiņā kopā ar piedzīvojumiem un iegūtajām zināšanām: izdzīvošanu pie ezera, dažiem faktiem par lielo ūdens pelēki, kura ietver sevī gleznainus skatus.

● No visiem Rēzeknes rajona muižu kompleksiem Lūznavas muiža ir saglabājusies vislabāk. Muižas komplekss iekļauts tūrisma maršrutā, pēdējos gados veikts pamatīgs pils restaurācijas darbs. Lūznavas parka dendroloģiskās kolekcijas veidotas 20. gadsimta sākumā, parkā atrodas Madonnas statuja, ierīkoti septiņi dīķi, labi saglabājusies egļu aleja, daudz celiņu.

No Galēnu pamatskolas 9. klases pārgājienu apraksta

● Metāla dekorācijas pie greznajiem namiem ir Egona Zalāna roku darbs.

Mūsu pārgājienu mērķi un uzdevumi bija iepazīties ar dažādām latviešu tautas mākslas jomām; apzināt un apciemot Rušonas pagasta amatu meistarus; apgūt intervēšanas pamatus un sākt intervēt; savākt informāciju un apkopot to.

(Apzināti 19 amatnieki un daudzi no tiem apciemoti. Red.)

● Marija Baško jau no bērnības nodarbojas ar rokdarbiem. «Agrākos laikos, bērnībā un jaunībā, tā bija nepieciešamība, nevis kaut kāda aizrašanās. Ja pats neizaudzēji linus, nesagatavoji diegus, tad varēja gadīties, ka nebija, ko vilkt mugurā. Visas drēbes bija pašu austas, nevis pirktas veikalā. Tāpat bija arī ar vilnu. Mājās audzēja aitas, cirpa vilnu, gatavoja dziju un auda audumu, ne tikai segas. Visi vakari tika pavadīti pie rokdarbiem, jo tā

bija dzīves nepieciešamība. Tagad visi zina tikai televizorus, rokdarbus nemāk strādāt,» stāstīja Marijas kundze.

Laikam varam piekrist Marijai Baško, ka mūsdienās rokdarbi ir ļoti elitāra lieta, jo ar to vairumā nodarbojas vecāka gadagājuma cilvēki. Tāpēc mums klases kolektīvā radās doma pārgājienu laikā apmeklēt amatniekus, uz klausīt viņu stāstījumus, parunāties un izveidot pārgājienu aprakstu bukleta veidā.

● Uz jautājumu «Kad tiek radīti jūs mākslas darbi?», aditāja un mezglotāja Veronika Casno atbildēja: «Rokdarbi dod atslodzi nervu sistēmai, atslēgšanos no spraigā dzīves ritma un vienkārši nodarbošanos garajos ziemas vakaros, lai išinātu laiku un priecinātu sirdi.» Aplūkojot darbus, likās, ka jebkurš adījums, tamborējums vai izšuvums ir rokdarbs, kur tiek ielikts autores

roku vieglums, dzīves gudrība un sirds siltums. Mūs pārsteidza formas skaistums, autores tehniskā meistarība, gaume un izdoma.

● Savu smalko sentēva prasmi Pēteris Runža saglabājis visos valdošajos laikos. Viņš joprojām ir kalējs un viņam pieder smēde. Vislabāk Pētera kungam patīk apkalt zirgus. Viņam ir daži amata noslēpumi, ko viņš labprāt atklāj.

No Rušonas pamatskolas 7. klases pārgājienu apraksta «Ciemos pie Rušonas pagasta amatu meistariem».

«Novadniekam» patīkami pieminēt, ka šim aprakstam pievienoti arī tie raksti, kas par pagasta amatniekiem savulaik publicēti tajā. Bez tam darbs papildināts ar latviešu tautas mākslas jomu aprakstiem un attēliem: par adīšanu, aušanu, pīšanu, floristiku.

Ceļojums uz Sēliju

Kāpēc tieši Sēlija? Parasti mūsu skolas skolēni izvēlas maršrūtus uz Kurzemi, Vidzemi, Zemgali, jau krietni retāk – Latgali, bet Sēlija, jeb Augšzeme paliek neapceļota. Kad sarunās tiek pieminēts šis novads, parasti skolēni un pat skolotāji zina llūksti un «Mazo Siguldiņu». Tā arī ir visa informācija. Tā kā mēs dzīvojam Daugavas labajā krastā pavisam tuvu Sēlijai, tad mūsu ģeogrāfijas skolotāja Silvija Puntūze ieinteresēja pulciņa dalībniekus pievērsties šī novada izpētei.

Senā Sēlijas vēsture līdz mūsdienām nonākusi gan vēsturiskos dokumentos, gan atmiņās, gan brīnišķīgās teikās. Sēli – viena no baltu ciltīm, kurai ir bijusi nozīmīga loma latviešu un lietuviešu tautu tapšanā. Sēlis – sens baltu vārds («seleti» — tecēt) saistīts ar ūdens tecēšanu. Sēlijas novads aptver vairākus etnogrāfiski atšķirīgus novadus Latvijā un Lietuvā (3/4 Sēlijas no Grenctāles līdz Anišķiem atrodas Lietuvas teritorijā). Latvijā Sēlijas novads ticis un joprojām tiek dēvēts dažādi – gan par Augškurzemi, gan Augšzemi, bet tautā neviens no šiem nosaukumiem tā īsti nav nostiprinājies. It bieži to uzskata par piederīgu Latgalei, Zemgalei, retāk – Vidzemei.

Darba gaitā rūpīgi tika pētītas ģeogrāfiskās un tūrisma kartes. Vācām informāciju no literatūras par interesantiem dabas, kultūras un vēstures objektiem, kurus varētu apskatīt Sēlijā (Jēkabpils, Daugavpils un Aizkraukles rajons).

«Dzimtenes mācības» pulciņa dalībnieki pēc Latvijas ceļu kartes un tūrisma kartes izveidoja optimālu ekskursijas maršrutu. Mēs paši rēķinājām ceļojuma izmaksas (par transportu, muzeja apmeklējumiem, gida pakalpojumiem).

Mūsu ceļš uz Sēliju sākās ar pārceļšanos pāri Daugavai Dunavā. 300 metrus pa kreisi no Dunavas pārceltuves Daugavas kreisajā

krastā atrodas akmens plosts – piemiņas zīme Daugavas plostniekiem. Tā atgādina par laiku, kad šajā vietā tika sieti plosti un pludināti pa Daugavu uz leju līdz pat Rīgai.

Tadenava sagaida mūs ar rudenīgajām kļavu lapām piebirusi. Pagalms muzeja priekšā ir kā zelta pielijis. Muzeja vadītāja ievēd mūs mājā, kuru cēlis Tautas dzejnieka Raiņa tēvs – Krišjānis Pliedskāns. Rainis Tadenavā nodzīvojis sava mūža pirmos četrus gadus. Taču tieši te veidojusies viņa spilgtā vides uztvere, viņa cilvēciskā būtība.

Tadenava bija sākums ne tikai Raiņa mīlestībai uz sauli, bet arī vientulībai. Lai saglabātu neskaras svētās un dārgās bērības atmiņas, dzejnieks, mūža nogalē apmeklējot visas savas iepriekšējās dzīves vietas, atsakās doties uz Tadenavu. «Visa sirds uz tevi laužas, bet es neiešu, — es zinu: tagad savu Saules pērkli asarām es pieraudātu».

Tadenavas muzejs pašlaik ir sagatavots restaurācijai, lai ēka iegūtu savu sākotnējo izskatu.

Dodamies uz 10 kilometrus attāļajiem Rubeņiem. Pie kultūras nama 1969. gada septembrī dzejas dienās uzstādīts tēlnieka K. Bauņa un arhitekta T. Niguļa darinātais Raiņa piemineklis. Blakus kultūras namam ir Rubeņu parks ar sakoptu ainavu, dīķi, tiltiņiem, saliņu, estrādi, strūklakām, spēļu

● Ceļotāji Neretā J. Jaunsudrabiņa parkā pie skulptūras «Ganiņš».

laukumiņu un simpātisku «pirtiņu».

Mūsu ceļš caur Anceni un Asari turpinās uz Gārseņi. Gārseņe ir Jākabpils rajonā vienīgā pils, kas no XVI gadsimta līdz 1920. gadam piederējusi baronu fon Budbergu dzimtai vienpadsmit paaudzēs. 1939. gadā tā pārbūvēta un te ierīkota skola. 1997. gadā par pils un muižas kompleksa saglabāšanu Gārseņes pamatskola saņēmusi Eiropas Kultūras mantojuma karogu. Gārseņes skolas kolektīvs ir daudz darījis savas pagasta vides sakopšanā. Izveidotas pastaigu un izziņas takas.

Mūsu maršruts ved tālāk uz Aknīsti, Latvijas mazpilsētu, kuras vārds rakstos minēts jau 1298. gadā. Pilsēta izveidojusies Dienvidusējas ielejā. Vienaļa kādā virzienā braucot jābrauc pāri tiltam. Agrāk tieši uz tilta bijusi

Latvijas un Lietuvas robeža un stāvējuši abu valstu robežsargi.

Pa labi no ceļa ir Aknīstes (Susējas) pilskalns, jeb Franču Skanstes, kas savu nosaukumu ieguvušas Napoleona karagājienu laikā. Pašlaik tur tiek veidota Sēļu pils, kas nākotnē būs interesants apskates objekts.

No Aknīstes dodamies tālāk uz Neretu. Mūs gaida tikšanās ar Jāņa Jaunsudrabiņa «Riekstiņiem». J.Jaunsudrabiņa ielā, kas tāda ir vienīgā pasaulē, mūs sagaida Neretas vidusskolas skolotāja un aicina apskatīt 1939. gada vidusskolas otrajā izlaidumā rakstnieka stādīto liepu. Blakus tai 1989. gadā tēlnieka I.Līča veidotā piemiņas zīme. Mums ir uzdevums – pateikt, kas attēlots skulptūrā. Versijas ir visdažādākās: lāpsta, cirvis, līdz beidzot saskatām pūra lādi, uz kuras sēž tautumei-

ta ar garu bīzi. Taču viņai nav galvas. Kāpēc? Tēlnieks darbu veidojis ar zemtekstu. Latvieši bieži dzīvojot bez savas galvas. Kādi vēji pūšot pāri, tā arī rikojoties. Cerēsim, ka nākamās paaudzes tā nerīkosies, bet pašam būs sava galva uz pleciem.

Sudmalu saliņā stāv 1982. gadā tēlnieka I. Rankas veidots piemineklis Jānim Jaunsudrabiņam. Kāpēc tieši šajā vietā? Pavadone stāsta, ka mazajam Jancim ļoti gribējies uz zaļumballi Sudmalu saliņā. Bet viņam nav bijis naudas, par ko nopirkt ieejas biļeti. Tagad J.Jaunsudrabiņš ir klāt visās zaļumballēs un koncertos, kurus rīko neretieši.

Nākamais ceļa mērķis ir Ormaņkalns – augstākais morēnpaugurs Sēlijas paugurvaļņa dienvidrietumos. Šeit senos laikos bijusi sēļu senču sanāksšanas un ugunsкура kurināšanas vieta, nostāsti vēsti, ka nosaukums nozīmē «Vientuļš vīrs». Uzskāpjam skatu tornī, no kura paveras pievilcīgā, paugurainā ainava, tūlumā saredzami Sunākstes un Strupuļu pilskalni, brīnišķīgs skats uz Saikas ezeru. Blakus skatu tornim laukakmens. Tajā iecirsti A.Sent – Ekziperī vārdi «Neesam šķirti no savas zemes».

Pēdējais pieturas punkts mūsu ceļojumā ir Viesīte. Agrāk te bija nozīmīgs šaursliežu dzelzceļa mezgls, kas darbojies no 1916. līdz 1972. gadam. Šobrīd par to vēsta pilsētas centrā novietotā lokomotīve ar vienu pasažieru-un vīnu preču vagoniņu, platformu un divām drezinām – interesants kultūras un tehnikas piemineklis.

No Līvānu 2. vidusskolas «Dzimtenes mācības» pulciņa dalībnieku – 8.a,b klašu skolēnu ekskursijas apraksta

Ceļmalas krusti mūsu apkārtņē

Pārgājienu «Ceļmalas krusti mūsu apkārtņē» izvēlējamies tāpēc, ka vēlējāmies papildināt zināšanas ticības mācībā un uzzināt vairāk par savas apkārtnes ceļmalas krustiem, tikties ar cilvēkiem, kas dzīvo netālu no šiem krustiem un ieklausīties viņu stāstījumos. Pārgājiena mērķis un uzdevumi bija veidot iemaņas pastāvīgam izziņas un izglītošanas procesam; apgūt pētnieciskās darbības metodes; padziļināt zināšanas ticības mācībā, pētīt ceļmalas krustus mūsu apkārtņē.

Pirmās dienas pārgājienā (9,7 kilometri) apmeklējām krusti Dravniekos, Pastaros, Meža Trūpos, Patmalniekos; otrās dienas pārgājienā (7,6 kilometri) – Dravniekos, Meža Mičulišos, Puduļos; trešās dienas pārgājienā (14 kilometri) — krusti Trokšās, Mazajos Stabulniekos, Saunas Vulānos, Ceperniekos, Kaupēros, Bojāros.

● Mūs laipni sagaida Pastaru krusta saimnieces un kopējas. Lūk, ko viņas pastāstīja: šis krusts ir viens no vecākajiem mūsu apkārtņē. Pirmā pasaules kara laikā tam bijis sašauts Pestītāja tēls, un šis pēdas var redzēt vēl tagad. Otrā pasaules kara laikā slēpuši mājās. Agrāk ar šī krusta Pestītāja tēlu tika izvadīti visi apkārtņē mirušie cilvēki. Senāk krusts atradās ceļa kreisajā pusē, nedaudz tuvāk Pastaru kapiem. Tajā vietā bija neliels kalniņš, bet pie ceļa leja, tāpēc šo vietu cilvēki dēvējuši par «Krustalejām».

Ceļmalas krusts Meža Mičulišos uzcelts apmēram 1915. gadā un ir vecākais krusts oriģinālā veidā, jo neviens to nav atjaunojis. Mazajā

ķieģeļu kapličā ir ne tikai krusts, bet arī divas svētbildes. Līdz 1940. gadam pie krusta maijā pulcējušies ap 120 cilvēkiem, jo šajā laikā te dzīvojušas kādas 40 ģimenes. Meža Mičulišu sādža visvairāk cietusi no izvešanām. Tagad te maz saimnieku. Netālu no krusta ir liels laukakmeņu krāvums, kur mēs katrs atrodam sev vispiemērotāko vietniņu uz kāda no akmeņiem un ieturam pusdienas.

Pagasta autobuss mūs aizvīzina līdz Trokšu pieturai un tālāk pa kļušu lauku celiņu dodamies apskatīt Trokšu krustu pie D.Erta mājām. Tas atrodas nelielā koka kapličā. Tā uzcelta 1934. gadā. Dēļ kapličas celtniecībai devusi katra sādžas ģimene. Mums ir interesanti uzzināt, ka pie krusta atrodas stārķa ligzda, un stārķi te dzīvojot no tā laika, kad te uzcēluši krustu.

Visiem ļoti gribējās apskatīt ne tikai sava pagasta krustus, bet pabūt arī pie skolotājas T.Skabas bērības krusta, kas atrodas Riebiņu pagasta Mazo Stabulnieku sādžā. Krusts atrodas netālu no

● Pārgājiena dalībnieki pie krusta Meža Trūpos.

Saunas Vulāniem. Kapliču un krustu uzstādījis B.Šmuksts, kuram blakus krustam atradās dzīvojamā māja un piederēja savs veikals, uz kuru apkārtējie iedzīvotāji gāja iepirkties. Sākoties karom, ģimene tika izvesta, un viņu turpmāko likteni neviens apkār-

tējais nezina. Krusts te saglabājis savu sākotnējo veidolu, nomainītas tikai svētbildes. Ilgus gadus krusta kopa skolotājas mamma, kura tagad jau mirusi. Kapličā ir saglabājušies soliņi, uz kuriem arī

mēs pasēdējām, atpūšoties no svelmainās saules un padziedot dziesmas Dieva godam. Secinājām, ka kapličā ir laba akustika.

Pārgājiena dalībnieku atziņas

Krusti, — cik daudz to ir uz pasaules un katram no tiem sava seja, savas ipatnības. Krusti – vieta, kur cilvēkam atnākt ikvienā dzīves brīdī, arī tad, kad nav iespējams aiziet uz baznīcu. Lūdzoties pie krusta, cilvēka dvēsele paceļas pie Dieva. *K.Pudulis.*

Mans mīļākais ceļmalas krusts ir krusts pie Puduļiem, kurš atrodas Dravnieku centrā un vistuvāk manām mājām. Krustam nopīts skaists vainadziņš, kas atgādina zvaniņus. Es gribu, lai šie zvaniņi zvana katram garāmģājējam un atgādina par lūgšanu nozīmi cilvēku dzīvē. Dieviņš mūs vienmēr te gaida. *L.Damba.*

Skaists ir jaunais Stabulnieku krusts. Mēs paši pārliecinājāmies un vērojām, cik daudz darba pagasta cilvēki ieguldīja šī krusta tapšanā. Priecājamies, ka tagad pie skolas būs pašiem savs krusts. *3. klases skolēni.*

No Dravnieku pamatskolas 3. klases skolēnu pārgājiena «Ceļmalas krusti mūsu apkārtņē» apraksta

KULTŪRA

● «Ceiruleits» aizvien apbur ar to centību un mīlumu, kā tautas tradīcijas apgūst paši mazākie bērni, taču tajā pašā laikā ansambļa «lielie bērni» nevainojami demonstrē elegantu izpildījumu, sajūsminot skatītājus pašu mājās, Latvijā un aiz tās robežām.

Folkloras ansambļi lielajā talkā

Riebiņu kultūras namā svētdienas vakarā notika lielum liela talka, kurā talkas darbu prasmi izrādīja desmit folkloras ansambļi un kopas: «Vecvārkava» un «Dzeipurs» (Vārkavas novads), «Liči» (Preiļu novads), «Olūtenš» (Aglonas pagasts), «Jumaleņa» (Riebiņu pagasts), «Ceiruleits» un «Turki» (Livāņu novads), «Madareņas» (Vārkavas pagasts), «Vydsmuiža» (Galēnu pagasts) un Saunas pagasta ansamblis. Uz talkas darbiem siena pļavā, linu plūksnā, mēslu izvešanā un ārdīšanā, zirgu laišanu piegulā savus ļaudis vedināja un skubināja Jānis Teilāns, Romualds Kairāns, Bonifācijs Lazdāns, Andris Vingris, Anna Kupre, Terēzija Rubene, Regīna Rivča, bet pati galvenā talkas Saimniece šajā vakarā bija Anna Kārkle.

● Folkloras tradīciju uzturēšanai sadūsojušies arī vīri, un to labi pierādīja «stīprā dzimuma» pārstāvji Turku folkloras kopā.

Savukārt patalcēnu lomai, kas nepielīka pat roku pie darbiem, taču no malas vērigi noskatīja, kam labāks dejas solis, kurš pāris smukāks un staltāks, kam glītāki tautiskie brunči, kam balstiņas tālāk skanējušas, autobuss no Rīgas atzināja ekspertu grupu, kuri gan lielās talkas iesākumā visiem stādījās priekšā. Tie bija Māra Mellēna, Latvijas Universitātes kultūras centra galvenā speciāliste, Aina Salmane, festivāla «Baltica 2003» Turaidas pasākuma režisore, Ilze Ziņģīte, Latvijas vēstures institūta etnogrāfijas nodaļas speciāliste, Anda Beitāne, Latvijas mūzikas akadēmijas lektore, Zaiga Sneige, Valsts tautas mākslas centra (VTMC) statistikas un informācijas daļas vadītāja, Signe Puļāte, VTMC organizatoriskās daļas vadītāja, folkloras festivāla «Baltica 2003» administratīvā direktore un Dainis Stalts, folkloras speciālists.

Kopumā viss šis, ar latviskajām krāsām, dziesmām, mūziku un dejām piesātinātais, sarīkojums bija rajona folkloras ansambļu un kopu skate pirms lielās sevis izrādīšanas starptautiskajā folkloras festivālā «Baltica 2003», kurš notiks Latgalē. Šī festivāla tēma ir «Zeme», tāpēc ansambļu repertuāri bija sagatavoti tā, lai parādītu, kā zemīti mīl, kopj, apstrādā, ar, sēj, pļauj un novāc ražu, bet senajiem latviešiem, kā zināms, šie darbi labāk veicās bariņā, talkā.

Uzstāšanās kārtība tika noteikta izlozes ceļā, un par pirmajiem talkas aizsācējiem kļuva ansamblis no Turkiem. Tam sekoja «Liči», «Ceiruleits», «Vydsmuiža», un tā līdz pat vēlai vakara stundai, jo katram ansamblim pēc skates nolikuma bija jāuzstājas ar 20

minūšu garu programmu.

Pēc tam sekoja ekspertu vērtējums. Tas bija detalizēts, smalks un apjomīgs, jo katrs no ekspertiem savā jomā izteicās par visiem ansambļiem, norādot uz atsevišķām nepilnībām. Tomēr kopumā novērtējums bija ļoti pozitīvs, labvēlīgs, īpaši uzsverot, ka Preiļu rajona folkloras ansambļi un kopas savas darbības attīstībā ir sasnieguši augstāku līmeni. Un tas patiešām tā ir, jo šoreiz kolektīvi sevi parādīja ne tikai stāvēt un dziedot, bet ar rotaļu, deju, tradīciju, ticējumu elementiem, ar darbībām, kas ataino talkas norisi.

Oficiālie skates rezultāti kļuva zināmi vēlāk, kad festivāla rīkotāji būs salīdzinājuši un novērtējuši visu novadu ansambļus, bet jau tagad var puslīdz droši apgalvot, ka Preiļu rajona kolektīvi nebūs mājās palicēji. Kaut arī ciemos iešana nebūs tāla, jo festivāls notiks gan Rēzeknes, gan arī Preiļu rajonā.

Ansambļos bija redzams daudz jauniešu un arī bērnu, kas liecina par tradīciju pārmantojamību un pēctecību. To sarunā ar «Novadnieku» uzsvēra arī Māra Mellēna.

— Festivāls «Baltica» Latvijā notiek katru trešo gadu, — teica Māra Mellēna, — un tas ir kā sliksnis, kuram tie cilvēki, kas nodarbojas ar tradicionālās kultūras kopšanu, ikreiz no jauna kāpj pāri, pirms tam sevi sagatavojot kvalificētai līdzdalībai festivālā un varēšanai sevi parādīt starptautiskā līmenī. Tajā pašā laikā jāspēj parādīties ļoti īsi, ļoti kompakti, tomēr nekļūstot virspusējiem.

Mans pamatdarbs ir saistīts ar bērnu folkloras kustības kopšanu Latvijā, un mani interesē jautāju-

● «Olūtenš» pārsteidza ar bērnu deju grupu, kas labi iejutās arī pieguļnieku lomā.

● Izkaptis un grābekļi nolikti malā, jo «siena pļaujas» talciniekiem jānorauš sviedri. Azaida bridis «Vydsmuižai».

mi, kā šajā kultūras situācijā, kad tradicionālās vērtības tiešā ceļā, tas ir, ģimenēs, tiek nodotas ļoti reti, pieaugušo sabiedrība var palīdzēt bērniem apgūt neizkropļotu tradīciju un iemācīt tās pamatlītas, kas viņiem ļauj identificēties ar savas tautas kultūru, teica Māra Mellēna.

Tradīcija ir viena maza daļa tajā kultūras kopumā, ko bērns apgūst, un vissvarīgākais ir tas, ja bērni redz, ka ar folkloru nodarbojas ne tikai vecmāmuļas, bet arī citu paaudžu pārstāvji. Taču galvenā problēma ir tā, ka pieaugušo pasaule šobrīd nav gatava saņemt šos jauniešus, kas jau ir iemilējuši folkloru, ar to izauguši, un sniegt palīdzību profesionālajā izaugsme folkloras jomā, uzskata speciāliste.

Dainis Stalts, folkloras ansambļu skates laikā vēl pēdējās dienas 7. Saeimas deputāta godā, «No-

vadniekam» atzina, ka viņš kā folkloras speciālists vienmēr ar prieku dodas ceļā uz Latgali, jo šis ceļš ir arī dziesmu ceļš pie skanīgi dziedošiem Latgales ļaudīm.

— Folkloras mantojums ir jāpārņem tāds, kādam tam jābūt, — uzsvēra Dainis Stalts, — un mēs Eiropā būsim interesanti ar to, ko esam spējuši saglabāt — tieši ar tradicionālās kultūras mantojumu. Folkloras kopas «Ceiruleits» vadītāja, rajona folkloras ansambļu un kopu, Dienvidlatgales bērnu un jauniešu folkloras kopu koordinatore Anna Kārkle uzskata, ka ansambļu sniegums tik ievērojami pārmainījies tāpēc, ka to vadītājiem un dalībniekiem pēdējo gadu laikā ir bijusi iespēja papildināt zināšanas.

— Gandrīz 100 cilvēku no rajona un visas Latgales ir papildinājuši zināšanas speciālos kursos,

kuru organizēšanai līdzekļus ieguva, izstrādājot projektus, — teica Anna Kārkle.

— Man ir prieks, ka šīs zināšanas noderējušas, ka ansambļi savu uzstāšanos padarījuši interesantāku, ko parāda arī šī skate.

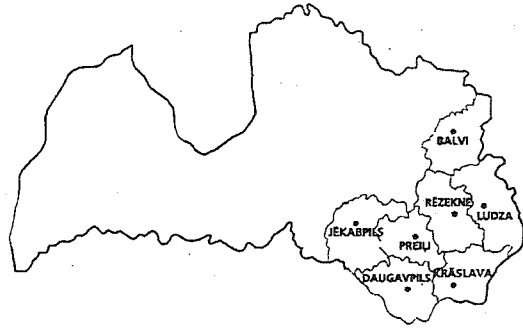
Arī valsts kultūras inspektore Preiļu rajonā Elvīra Brovacka atzinīgi novērtēja skatē redzēto ansambļu izaugsmi, kas neapšaubāmi ir to koordinatore Anas Kārkle nopelns, ieguldot lielu darbu jaunu zināšanu sniegšanā, kā arī daloties «Ceiruleiša» pieredzē, apmācot dažādu mūzikas instrumentu spēlē un izmantošanā.

— Gribu pateikt lielu paldies arī visiem pašvaldību vadītājiem, kas atbalsta un palīdz saviem folkloras kolektīviem, — uzsvēra Elvīra Brovacka, — un rajona padoņmei par šīs skates noorganizēšanu.

Teksts un foto: L.Rancāne

KAIMINU RAJONOS

RĒZEKNES RAJONĀ

«Rebir» paplašina ražošanu

Pēc 1998. gada krīzes, kad darbinieku skaits «Rebir» samazinājās līdz 600 cilvēkiem un attiecīgi samazinājās arī ražošanas apjoms, rūpnīca sākusī atgūties. Pašlaik akciju sabiedrībā strādā 1300 cilvēki, palielinājies arī ražošanas apjoms. Vidēji mēnesī tiek saražoti 30 000 izstrādājumu. Pieaudzis pieprasījums pēc produkcijas, uzņēmumam nav problēmu ar noieta tirgu, rūpnīca tāpēc strādā pat sestdienās. Ražošana tiek ieviestas jaunas tehnoloģijas,

darba vietas tiek sakārtotas atbilstoši Eiropas prasībām.

Gimnāzijas direktors – laureāts

Kopš 1994. gada Latvijā pedagogiem ir iespēja pierādīt savu meistarību «Starptautiskajā mācību grāmatu, komplektu un mācību līdzekļu konkursā». Starptautiskā konkursa koordinatore Anita Šmite atzīmē, ka katru gadu konkursam piesakās 60 līdz 90 autori. Konkursa žūrija citu autoru vidū atzinīgi novērtējusi Rēzeknes ģim-

nāzijas direktora Aivara Vilkastes veikumu. Viņam piešķirts atzinības raksts un laureāta nosaukums.

Zviedrijas Karalistes vēstnieka vizīte Rēzeknē

Rēzekni oficiālā vizītē apmeklēja Zviedrijas karalistes vēstnieks Latvijā Tomass Betelmans. Viņš atzina, ka Latgales reģiona pašvaldības vēl pirms Latvijas iestāšanās Eiropas Savienībā ir sekmīgi apguvušas projektu sagatavošanas

Atklāts ģimenes atbalsta centrs

Rēzeknē atklāts ģimenes atbalsta centrs, kas tiek veidots kā Rēzeknes sociālās aprūpes pārvaldes psiholoģiskā atbalsta kabineta, kas sāka darbu 2000. gada augustā, nākamā attīstības forma.

Iecerēts, ka ģimenes atbalsta centrs darbosies vairākos virzienos: gan kā psiholoģiskais un psihoterapijas dienests, gan kā preventīvā jeb izglītojošā darba institūcija sadarbībai ar sociālās aprūpes iestādēm un policiju, gan kā sociālā atbalsta dienests, arī kā minimālās veselības aprūpes dienests, kas ietver, piemēram, «Topošo māmiņu skolu».

«Rēzeknes Vēstis»

prasību ieviešanai.

Apspriež gāzes vada celtniecību

Rēzekni apmeklēja akciju sabiedrības «Latvijas gāze» pārstāvji, kuri tikās ar pašvaldības vadību un pilsētsaimniecības pārvaldes darbiniekiem. Tika apspriesta gāzes vada būvniecība no Preiļiem līdz Rēzeknei un ar pilsētas gāzifikāciju saistītie jautājumi. Pilsētnieki tiek aicināti iepazīties ar publiskai apspriešanai nodoto gāzes vada būvprojektu un paust savu viedokli.

«Rēzeknes Vēstis»

LUDZAS RAJONĀ

Zilupē autotransporta ātrumu regulē gulošie policisti

Pirmie gulošie policisti nesen parādījušies Zilupē iepretim skolai. Pilsētas domes vadība, uzklusot bērnu vecāku sūdzības par to, ka gar skolu automašīnas traucas lielā ātrumā, tā apdraudot skolēnus, kā arī citus gājējus, nolēma darīt ko lietas labā. Tika nolemts uzstādīt gulošos policistus. Pirms tam, protams, to nācās saskaņot ar autoceļu direkciju, kā arī ugunsdzēsējiem un autopārvadātājiem.

— Ja ir vēlēšanās ieviest pilsētā ko jaunu un labu, tas arī ir jādara, — saka pilsētas mērs A.Lapiks. — Labāk nelaimi laikus novērst nekā gaidīt, kad tā notiek, un tikai tad sākt rīkoties. Pilsētai projek-

tēšana, asfalta valniši un ceļa zīmes izmaksāja tikai nepilnus 2000 latus.

Painteresējoties, kā tad jaunievecāki gājēji, varēja secināt, ka gandrīz visi par gulošajiem policistiem izsakās ļoti atzinīgi. Ja agrāk automašīnas garām skolai, neskatoties uz ceļa zīmēm, traucās ar lielu ātrumu, tad tagad, gribot negribot, šiem ātrās braukšanas faniem nākas piebremzēt — lielā ātrumā uzbraukt valnītim nav prāta darbs.

Kā uzskata zilupieši, tas ir vēl viens labs darbs, ko veikusi pilsētas dome. Tagad bērnu vecāki jūtas drošāk par savām atvasēm, jo kuram gan bērnam negādās ne jauši izskriet uz ielas, bet ātri braucošs auto var nest nelaimi. Pilsētnieki arī izteicās, ka šādus gulošos policistus labprāt redzētu arī citur pilsētā, piemēram, pie autoostas, kur mašīnas arī brauc ātri, bet iedzīvotājiem jāpāriet

ieļa, lai nokļūtu gan uz autostaciju, gan uz slimnīcu.

Bet kā uz to skatās šoferi? Autovadītāji piekrīt, ka gājēju drošībai tas nāk par labu, taču viņu atieksmi var raksturot tā — tiem, kuri ievēro satiksmes noteikumus un pa pilsētu brauc atbilstošā ātrumā, pie gulošā policista nobremzēt nav problēmu, bet ātrās braukšanas cienītājiem ar jauninājumu nākas samierināties. Tiesa, daži šoferi izteica neapmierinātību, ka valniši esot par augstu, kā arī to, ka jau uzsnigušais pirmais sniegs iezīmētās atstarojošās līnijas ir nomaskējies un, ja ziemā tās nebūs redzamas, tad nezinātājam var visādi gadīties. Paši zilupieši, atšķirībā no ciemiņiem un iebraucējiem, šīs vietas, protams, jau labi zina. Bet to, ka drošība tomēr ir pirmajā vietā, atzīst visi.

«Ludzas Zeme»

● Šāds mākslīgi izveidots sliekšnis uz ceļa braucamās daļas nāk par labu gājēju drošībai.

JĒKABPILS RAJONĀ

«Trīs zvaigznes» pulcēs mūziķus no dažādiem novadiem

Mūziķa Vitauta Neniška piemiņai veltītais festivāls «Trīs zvaigznes», kas vienlaikus izskan arī kā valsts gadadienas koncerts, 17. novembrī Jēkabpils rajona Salas pagasta kultūras namā notiks jau astoto reizi. Festivālā netiek pasniegtas balvas, tādēļ tajā valda ļoti pozitīva gaisotne. Pasākuma mērķis ir piedāvāt klausītājiem pēc iespējas vairāk dažāda stila mūzikas izpildītāju, kas strādā profesionāli. Katru reizi tiek piedāvāta kāda «odziņa», šoreiz tā būs grupa «Keksi» no Rīgas — šobrīd labākais rokenrola bēns Baltijā astoņu mūziķu sastāvā ar līderi Aleksandru Sircovu. Mūziķu aprindās viņš pazīstams kā «Muravejs». Festivālā piedalīsies arī vietējie mūziķi — «Ilūzija», Andris un Kristīne, Ēriks Gruziņš,

kā arī «Pēdēja iespēja» no Līvāniem, grupas no Kēguma, Salaspils, Gulbenes, Iecavas, Bauskas un Rīgas.

Šoferus neapmierina ceļu loka būve

Jēkabpilī pagājušajā nedēļā tika izvērtēts pilsētā veiktais magistralo ielu remonts un ceļa loka būve pie degvielas uzpildes stacijas «Viada».

Komentējot autovadītāju iebildumus, Latvijas Autoceļu direkcijas Jēkabpils nodaļas direktors Andris Rūrāns sacīja, ka ceļa loka projektu ir izstrādājis sertificēts arhitekts un tas pilnībā atbilst valsts standartiem, kas noteikti šāda tipa ceļa mezgliem. Ceļu loks tika celts, lai nodrošinātu labāko veidu, kā piekļūt objektiem, kas taps nākotnē — lielveikalam «Mego», autoostai un ledus hallei —, kā arī veicinātu satiksmes drošību. Pēc Jēkabpils domes pilsētsaim-

niecības departamenta direktora Raita Sirmoviča teiktā, projekts uzskatāms par veiksmīgu, neskatoties uz to, ka aptaujātie autovadītāji izteikušies kritiski. Pilsētā ir daudz šoferu, kas pieraduši braukt, kā pagādās, pārsniegt ātrumu. Ceļu loks viņus disciplinēs. Esmu to izbraucis, un nav nekādu problēmu. Domāju, ka šoferi pieradīs un vēlāk brauks un priecāsies, sacīja R.Sirmovičs.

Ceļu būves speciālisti informēja, ka braucamās daļas platums lokā 4,5 m esot pilnīgi pietiekams, lai automašīnas varētu pārvietoties bez problēmām. Pilsētas ielas ar divvirzienu kustību ir 7 m platas, tātad katram virzienam atvēlēta šaurāka josla. Bruģētā apmale esot paredzēta, lai disciplinētu vieglo automašīnu vadītājus un ļautu brīvi pārvietoties kravas automašīnām un autobusiem. Lielāku loku nebija iespējams izbūvēt, jo zemes gabala robežas bija noteiktas un no «Viadas» papildus zemi pirkat nevarēja atļauties. Pie tam ceļu loks ar divvirzienu kus-

tību būtu sarežģīts braucējiem, bet tagad viss ir vienkārši un skaidri, uzskata pilsētas arhitekts Ineta Buka.

Savukārt aptaujātie autobraucēji ceļu loku vērtēja negatīvi, uzsverot, ka problēmas varētu rasties ziemā. Neizpratni rada bruģētās apmales, no kurām izvairīties var neizdoties arī uzmanīgākajiem braucējiem, jo brauktuve ir samērā šaura. Autobusiem ar lieliem gabarītiem ziemā izbraukt pa šauru ceļu loku būs problemātiski.

Lelles iepriecina ne tikai bērnus

Rīdzinieces Ausmas Krasīlenko aizrašanās ir leļļu tērpu modelēšana un izgatavošana. Desmit gadu laikā, kopš viņai ir šīs vaļasprieks, A.Krasīlenko piešķīrusi jaunu veidolu ap 600 lēllēm. Viņa pati ne tikai gatavo tērpus, bet veido arī leļļu frizūras un rotaslietas. Daļa rotallietu kā ceļojošā izstāde ir bijusi skatāma daudzās Latvijas malās. Izstāžu apmeklē-

● «Kad mums šo izstādi piedāvāja, domājām, atvēlēsim dažus plauktus, kur lelles sasēdināt. Kad ieraudzījām eksponātus, sapratām, ka nepieciešama atsevišķa telpa,» stāsta Salas pagasta bibliotēkas darbiniece.

tāji, paņinas un citi interesenti dāvina A.Krasīlenko arvien jaunus eksponātus. Visas lelles kādreiz ir bijušas rotaļbiedri bērniem, bet nu pārtapušas princesēs un galma dāmās.

«Brīvā Daugava»

INTERESANTI, DER ZINĀT

KONKURSS LAUKU CILVĒKU UZMUNDRINĀŠANAI

«Kimmel» vimpelis un aploksne ar tūkstoš latiem

Patiesībā tā ir akcija, lai visā valstī, katrā pagastā, pat visnomaļākajā nostūrī apzinātu cilvēkus, kas šogad paveikuši ko labu un nozīmīgu savam ciemam, kaimiņam, radam. Jā – arī sev un savai saimniecībai, tādējādi darot laukus turīgākus, saņemtākus, vērtot rosiņģāku un labāku dzīvi.

Akcija ir visai neparasta. Tās rīkotāji – kā jau aldarim ikam pienākas – kādā putu-jošu kausiņu saskandināšanas reizē pa pusei jokojot, pa pusei nopietni apvaicājās: sak', Jāni, vai negribi atcerēties savus kolhozlaiku joņojumus

pa tīrumiem ar «TV vimpeli», kameru un mikrofonu. Tolaik kombainieriem viedu pliku zilu trīsstūri, bet tagad... Palīdzi sameklēt tādus, kas pelnījuši mākslinieciski veidotu «Kimmel vimpeli», brauc līdz par apbalvojuma pasniegšanu un zini, ka busiņā būs arī vēl kāda cita – gluži taustāma – velte.

Kāpēc ne, ja ir uzradušies tādi laucinieku labvēļi? Viņi vienkārši grib pasēst ar tiem visu 26 rajonu pārstāvjiem, kas par 2002. gada veikumu kaut ko pelnījuši. Aldaru devīze: «Pēc labi padarīta darba pienākas...» Kas īsti pieņākas – to jums kādu dienu vai pievakari, iebraucis sētā, pateiks pats alus darītavas

«Kimmel Rīga» ģenerāldirektors vai kāds no viņa līdzgaitniekiem. Bet savukārt pēc šiem izbraukumiem dažī labo darbu veicēji un viņu pieteicēji 2003. gada janvārī tiks aicināti uz īpašu balli Ādažos, kur arī notiks galvenā vimpela pasniegšana un līdz tam nāks minētā visai pabiezā aploksnīte.

Atliek vien noskaidrot, kuri ir tie krietnākie lauku darbinieki, kas šajos grūtajos laikos pelnījuši gan uzslavas, gan ko vairāk. Tad nu aicinām laikraksta lasītājus uzrakstīt vēstuli akcijas organizētājiem, iesakot, kurš un par ko būtu apbalvojams tieši jūsu pusē – rajonā, pagastā, novadā. Par «ieteicēju»

ir vērts būt arī tāpēc, ka pats kļūsi par akcijas dalībnieku un pretendentu kādas balvas saņemšanai.

Laikam vēl jāpiebilst, ka aicinām visus rajona iedzīvotājus aktīvi iesaistīties šajā akcijā. **Ieteikumi un pieteikumi pretendēšanai uz «Kimmel Rīga» aldaru balvām jāšūta – akcijai «Kimmel vimpelis», a/k 403, Rīga, LV-1010. Vēstulu sūtīšanas termiņš – 15. decembris (pasta zīmogs).** Bet, ja rodas jautājumi, kas, kā un kādā veidā darāms, zvaniet pa tālruni 7517428.

J.Dimants,
TV žurnālists

IZLASĪSIM GRĀMATU

Emocionālā šantāža ģimenē

Reizēm smagus pārdzīvojumus var sagādāt kopdzīve ģimenē. Ne tikai pieaugušie, bet arī citi dažādi pazemot. Šo ieroci izmanto arī bērni un pusaudži, lai panāktu savu iegribu izpildi.

Ja uz kaut vienu no tālāk minētajiem jautājumiem jums nākas atbildēt ar «jā», jāsecina, ka tuvinieki jūsu emocionāli ietekmē. Jāpārvar apjukums un jāmēģina noskaidrot, kāpēc sarežģījušās jūsu attiecības.

Vai tuvinieki mēdz tā rīkoties?

✓ Draud, ka jums būs grūti dzīvot, ja nedarīsiet tā, kā viņi vēlas.

✓ Regulāri raud, ka pārtuks ar jums attiecības, ja nedarīsiet pa prātam

✓ Apgalvo vai liek nojaut, ka nodarīs paši sev ļaunu vai nonāks depresijā, ja nedarīsiet, kā viņi vēlas.

✓ Prasa arvien vairāk, lai cik jūs arī būtu devis.

✓ Nešaubīgi uzskata, ka jums būs jāpiekāpjas.

✓ Pastāvīgi noniecina vai neņem vērā jūsu jūtas, pārdzīvojumus un vēlmes.

✓ Neskopojas ar solījumiem, lai panāktu sev vēlamu, bet nekad tos nepilda.

✓ Ja nepadodaties spiedienam, apsūdz jūs par ļaunu, alkātīgu, skaudīgu, nevērīgu cilvēku.

Ļoti daudzi ģimenē pacieš pāridarījumus. Viņi uzskata, ka citu vajadzības ir svarīgākas un pakļaujoties tiek radīta drošības ilūzija. It kā izvairītos no konflikta, atklātas viedokļu sadursmes, tiktu saglabātas normālas attiecības. Vārds «šantāža» iztēlē saistās ar noziedzīgo aprindu

pasauli, bailēm, vardarbību. Grūti to iedomāties attiecībās starp vīru un sievu, vecākiem, bērniem, priekšnieku darbā.

Vairāk par to lasiet Sūzenas Forvardas grāmatā «Emocionālā šantāža». Tā izdota 1999. gadā. Preiļu rajonā atrodama, pēc Preiļu rajona galvenās bibliotēkas informācijas, Saunas pagasta Smelteru un Preiļu rajona galvenajā bibliotēkā.

T.Elste

Dārzkopja kalendārs

Novembrī galvenais dārzkopja uzdevums – sagatavot dārzu ziemai.

✗ Pirms augsnes sasaldēšanas izrok batunsīpolus un daudzstāvu sīpolus.

✗ Pētersīļus un selerijas pārstāda kastītēs audzēšanai telpās. Uz lauka atstātos,

iestājoties salam, piesedz ar sausu kūdru un lapām.

✗ Pēc augsnes sasaldēšanas var piesegt rabarberus ar salmājiem kūtsmēsliem.

✗ Vēlams piesegt rudenī stādītās zemenes. Zemenes pārber ar sausām lapām, tās savukārt ar kūdru, lai vējš lapas neaizpūš.

✗ Audzēšanai telpās kastītēs sēj kressalātus.

✗ Lecektis, kurās apmaiņā zeme, apsēdz ar biezu salmu kārtu.

✗ Augļu kokiem noņem un sadedzina kukaiņu ķeramās lentes, nobalsina stubrus un lielākos zarus.

✗ Savāc nezāļu sēklas put-

niņu piebarošanai.

✗ Novembrī cērt lapukokus, kā arī iezīmo kokus, lai pasargātu tos no sala un graužējiem.

✗ Ja zeme ir pilnīgi sasalusi, piesedz visas ziemojošās puķes. Rozes sedz tad, kad iestājies paliekošs sals.

«Ādere»

Makšķernieka kalendārs

6., 7. novembris. Teicamas copes dienas. Aktīvas būs visas zivis, kas nav devušās ziemas miegā.

8. novembris. Aktīvas būs karpuzimtas zivis. Par ēsmu interesē izrādīs arī plēsīgās zivis.

9. novembris. Aktīvas būs līdakas, zandarti un vēdzeles.

10., 11. novembris. Nekādi diēze lomi nav gaidāmi, tāpēc pārbaudiet savus makšķernieka piederumus.

12. novembris. Zivīm apetīte uzlabojas.

13. novembris. Normāla copes diena.

14., 15. novembris. Teicamas copes dienas.

Laši netiek uz nārstu Gaujā

Oktoobrī Gaujā joprojām saglabājas ļoti zems ūdens līmenis, tādēļ laši netika uz savām nārsta vietām, aģentūru LETA informēja Gaujas Nacionālā parka direktora vietnieks, ilggadējs vides inspektors Māris Mitrevics.

Viņš pastāstīja, ka jau aptuveni trīs ar pusi mēnešus Gaujā saglabājas rekordzems ūdens līmenis, kāds nav piedzīvots kopš ūdens līmeņa reģistrēšanas uzsākšanas pagājušā gadsimta sākumā. Līdz ar to Ādažu pusē izveidojušās milzīgas smilšu sēres, kurās ir tikai pāris centimetru dziļš. Ja gar sērēm esošās bedres un dziļākās vietas savstarpēji nesavienojas, lašiem praktiski nav iespējams tik uz nārsta vietām.

Mitrevics gan pieļāva, ka lašu nenākšana pa upi uz augšu, iespējams, ir saistīta ar kādām divvainībām Gaujas grīvā.

Parasti lašu aktivitāte sākas oktobrī. Ūdens temperatūra jau divas ar pusi nedēļas esot piemērota nārstam, bet lašu neesot. 14.oktobrī gan esot redzēts viens lašveidīgais augšpus Siguldas, taču tā ir tikai viena zivs un par nārstu nevarot būt runa.

«Zivīm ir vajadzīgs kāds stimulē, lai «kāptu» pret straumi. Vai nu tā ir ūdens līmeņa celšanās, vai sniega kušanas ūdeņu pieplūdums,» skaidroja Mitrevics, atkārtoti uzsverot, ka viņš kā ilggadējs inspektors līdz šim nav piedzīvojis tik bēdīgu situāciju. «Varbūt jārunā ar zinātniekiem vai ar kādiem veciem zvejniekiem Carnikavā, varbūt tie mācēs paskaidrot, kas notiek,» piebilda Mitrevics.

Latvijas Zivsaimniecības pētniecības institūta direktora vietnieks Andis Mitāns aģentūrai LETA atzina, ka pašlaik upēs tiešām ir lašu nārstam nelabvēlīgi laika apstākļi — zems ūdens līmenis un augsta ūdens temperatūra.

os vēlāk, bet uzreiz pēc tam uznāks spēcīgs sals. Ņemot vērā lašu nārstam nelabvēlīgos apstākļus, šogad nārsts varētu būt mazāk produktīvs. «Dabā tā ir iekārtots, ka viens gads ir produktīvs, cits mazāk produktīvs. Šis lašiem varētu būt mazāk produktīvs gads,» sacīja Mitāns.

Zemā ūdens līmeņa dēļ daudz vairāk lašu nārstu nelabvēlīgi var ietekmēt citi blakus faktori, piemēram, malu zvejniecība.

Pagaidām, kamēr lašu Gaujā nav, Gaujas Nacionālajā parkā neesot manīti arī maluzvejnieki. Taču inspektori profilaksei regulāri apmeklējot lašu berzes vietas, braucot arī inspektori no Rīgas un sabiedrisko organizāciju brīvprātīgie.

Kā ziņots, septembrī, oktobrī un novembrī visā Latvijā notiek akcija «Lašiem būt!», kuras mērķis ir pasargāt savvaļas lašus lieguma laikā, informējot sabiedrību par veidiem, kādos tā var iesaistīties un līdzdarboties. Sadarbojoties sabiedriskajām un valsts organizācijām, policijai un Zemessardzei, tiek rīkoti reidi pa Latvijas lašupēm, nepieļaujot lašu ķeršanu lieguma laikā un aizturot šī aizlieguma neievērotājus.

LETA

Ķīnietī sakož marinēta čūska

Kādu Ķīnas iedzīvotāju sakodusi čūska, kura atradusies pudelē ar rīsu degvīnu. No pudeles izsprukušais rāpulis sakodis spirtotā dzēriena kārotāju kaklā. Cietušais nogādāts slimnīcā.

Pēc ekspertu domām, šajā gadījumā vainojams korķis, ar kuru bija noslēgta pudele. Tas, iespējams, nenoslēdza pudeli hermētiski, tāpēc alkoholā ievietotā čūska spējusi izdzīvot.

Rīsu dzēriena pagatavošanā izmanto dzīvu čūsku. Tā tiek ievietota pudelē ar alkoholisko dzērienu un kādu laiku marinēta. Pēc noteikta laika čūska iet bojā, dzērienam piešķirot īpašu garšu.

Sekss skaistumkopšanas vietā

69 gadus vecā britu aktrise Džoanna Kolinsa, kura patlaban dzīvo kopā ar savu piekto vīru, neatbalsta plastiskās operācijas un uzskata, ka viens no labākajiem lētākajiem skaistumkopšanas līdzekļiem ir sekss.

Patlaban Kolinsa popularizē savu jauno grāmatu «Džoannas metode — izskatīties labi, justies lieliski».

Vai ārpuskārtas medicīnas pārbaudes iereibušiem autovadītājiem paaugstinās satiksmes drošību?

Rasma Babre, Preiļu iedzīvotāja:

— Domāju, ka tas diez vai ko līdzēs. Nezinu, kam būtu jānotiek, lai mūsu šoferi izmainītos un vairs nebrauktu dzērumā. Tas būtībā atkarīgs no cilvēka paša, — ja viņš dzer un brauc, tad arī turpmāk tā darīs. Arī tiesību anulēšana neko nelīdzēs, ja ir nauda, tiesības arī būs, nopirkts vai kā citādi dabūs. Nekādas garantijas nav.

Aleksandrs Zujevs, Silajāņu pagasta iedzīvotājs:

— Palīdzēs gan situāciju uzlabot, varbūt autovadītāju atbildība kļūs lielāka. Pats esmu septiņus gadus vadījis smago automašīnu, nedzeru un zinu, kāda ir atbildība, sēžoties pie stūres. Tomēr, kā būs, redzēsim pēc laika.

Semjons Berjoza, autovadītājs ar 15 gadu stāžu:

— Nē, man liekas, ka neietekmēs. Ja kāds ir pieradis braukt dzērumā, tad tā arī turpinās. Pozitīvs rezultāts būs vienīgi tajā gadījumā, ja pieņemtos noteikumus turpmāk ļoti stingri ievēros. Bet visiem jau ir labi draugi un paziņas, tādus var arī pazēlot. Nav izslēgts, ka ķers un sodīs vienkāršos ļautiņus, bet bagātie brauks, kā līdz šim braukuši. Domāju, ka katrā gadījumā situācija ir atšķirīga — vai pie stūres ir ļaunprātīgs satiksmes noteikumu pārkāpējs, vai cilvēkam nejausi gadījies kļūda.

Aivars Sudņiks, Preiļu iedzīvotājs:

— Noteikti turpmāk mazāk brauks dzērumā. Ja man gadījumā būtu problēmas ar alkoholu, skaidrs, ka dzērumā pie stūres nesētos. Paldies Dievam, mani tas neskar... Labi vien būs, ka dzērājiem nems nost tiesības uz visu mūžu, mazāk nelaimju notiks. Arī jaunatne tagad ļoti pārgalvīga. Laukos vēl nekas, bet Rīgā gan brauc, neievērojot satiksmes noteikumus.

Iveta Vaivode, autovadītāja ar triju gadu stāžu:

— Jau sen vajadzēja ko darīt ar alkoholiķiem pie stūres, pašlaik dzer pārlieku daudz un brauc dzērumā arī. Tomēr katrā gadījumā vajadzīga individuāla pieeja. Ja cilvēks kādreiz ir dzēris un tad ārstējies, tas nenozīmē, ka viņš nekad vairs nedrīkst vadīt automašīnu. Bez tam ceļu policistiem vajadzētu lielāku uzmanību pievērst arī iereibušiem gājējiem, jo viņi bieži rada avārijas situācijas. Uzskatu, ka satiksmes drošību uz ceļiem var ietekmēt arī ar lielākām soda naudām un ceļu policistu stingrākām prasībām noteikumu ievērošanā.

L.Kirillova
M.Rukosņeva foto

SLUDINĀJUMI, REKLĀMAS, LĪDZJŪTĪBAS

PHILIPS dienas ir klāt!
Veikalā "SPEKTRS"
no 7. līdz 9. novembrim
Speciālas cenas PHILIPS precēm!

9. novembrī no plkst. 10 līdz 14 kinoteātrī
"Ezerzeme" jaunāko PHILIPS preču
paraugdemonstrējumi

Pērkot PHILIPS audio, video vai mājturības preces,
katrs pirkums piedalās loterijā!

PHILIPS Izloze notiks 9. novembrī plkst. 14
SPEKTRS Preiļos, Raiņa bulv 17, tel/fax 5307044
E-mail: spektrs@apollo.lv

Livānu novada dome
nodod privatizācijai pašvaldības
īpašuma objektus — atsevišķus
apbūvētus zemesgabalus Livānos,
Meža ielā 19d, kadastra nr. 76110030511,
un Livānos, Meža ielā 19e,
kadastra nr. 76110030517.
Prasījumi, kas attiecas uz privatizējamajiem
zemesgabaliem, piesakāmi mēneša laikā
no šī paziņojuma publicēšanas.
Prasījumus apliecinājoši dokumenti
jāiesniedz Livānu novada domē Livānos,
Rīgas ielā 136 (1. stāvs, 2. kabinets).
Tālrunis uzziņām 53-43813.

Laipni lūdzam apmeklēt
restorānu «Preiļupe».
Klājam banketa galdus
kzās, jubilejās, bērēs u.c.
Jūsu rīcībā ir mazā zāle (līdz 80 cilvēkiem)
un lielā zāle (līdz 250 cilvēkiem).
Cenas draudzīgas jūsu iespējām!
Piedāvājam darbu bārmēnim (-ei).
Adrese: Preiļi, Kooperatīva iela 1a, 2. stāvs.
Tālrunis 23387, 22448.

Ietekmes uz vidi novērtējums
Ietekmes uz vidi novērtējuma valsts
birojs ir pieņēmis lēmumu nepiemērot
Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru
gāzes vada Preiļi-Rēzekne izbūvei.
Nepieciešamo vides aizsardzības
prasību nodrošināšanai Rēzeknes un
Daugavpils reģionālās vides pārvaldes
izsniegs tehniskos noteikumus gāzes
vada būvniecībai.
Informācija IVN valsts biroja Rīgā,
Rūpniecības ielā 23. Tālrunis 7321173.

SIA «NIMELS» (licence nr. 4-1015)
Iepērk visu veidu krāsainos metāllūžņus
par visaugstāko cenu.
Adrese: Preiļi, Pils ielā 14 («Lauktechnika»);
Tālrunis 9171033.

Pērk mežus īpašumā,
zemi ezera krastā.
Tālrunis 9104510.

Pērk VAZ-2121 «Niva»
braukšanas kārtībā,
vēlams ar tehnisko apskati.
Tālrunis 6397615.

Pērk
mazgātu vilnu.
Tālrunis 53-23342, 9505937.

IU «VILS G» iepērk
jaunlopus, piena teļus,
cūkas, aitas dzīvsvārā.
Samaksa tūlītēja.
Tālrunis 9199314.

SIA «Ranko» iepērk
mājlopus dzīvsvārā.
Samaksa tūlītēja.
Tālrunis 42807, 44179, 9161121.

SIA «KĀRA V»
Iepērk 4.9 m garus egles baļķus.
Apmaksa pēc vienošanās.
diam. 18-21 — Ls 25
diam. 22-25 — Ls 28
diam. 26 un lielāks — Ls 31
Tālrunis 9608906, 9640126.

Vajadzīgs konditors
darbam Varakļānos.
Tālrunis 9293364, 6527870.

SIA «Kārlis Viens» iepērk
jaunlopus, liellopus, aitas kautsvārā.
Samaksa tūlītēja (pie svēšanas).
Formē subsīdijas.
Tālrunis 6468887, 53-48524, 53-48531.

SIA «AIBI» pērk zirgus,
liellopus, jaunlopus, aitas.
+12%, +18%.
Tālrunis 48-71185, 48-71804, 9478728,
9445135.

Pārdod

Audi-80 B4 (92., 3150 \$), Audi-80 (88., 1790 \$). Tālrunis 6592786;
Audi-80, 89. g., MAZDA 626 (91., 3050 \$). Tālrunis 9482783;
OPEL VECTRA (1991. g., TA līdz 28.10.03.). Tālrunis 6312345;
OPEL VECTRA (1990. g., 1.6 l, teicamā stāvoklī). Tālrunis 54-20478, 9506869;
MAZDA 626 (1992./93. g., tikko no Vācijas, teicamā stāvoklī). Tālrunis 9418156;
traktoru MTZ-82L darba kārtībā. Tālrunis 9172008;
māju Jēkabpilī. Tālrunis 52-31164;
miežu miltus lopbarībai 0.08 Ls/kg ar piegādi. Tālrunis 39501 (no rīta, vakarā);
graizījumus, melasi. Tālrunis 6815228;
krāsni kaloriferu «Bullerjan» (jēti). Tālrunis 9754278;
garāžu. Tālrunis 9429660;
kāpostus. Tālrunis 50443;
govi. Tālrunis 54745.

Pērk

dēļus (5 m³) garums 5-6 m, 2.5-3 cm bieži. Tālrunis 6454474;
kartupeļus, graudus. Tālrunis 6498898;
Motociklu «Java» jebkurā stāvoklī. Tālrunis 54-48007.

Meklē darbu

šoferis (B, C kategorija), var zāgēt meži. Tālrunis 9238539.

Izīrē

garāžu. Tālrunis 53-22304 vakaros.

Veikalā «Sēta» pārdod apkures katlus, kamīnus, plīti, plīts aprīkojumu, dūmvadus, sūkņus. Uzstādīšana, garantija.
Adrese: Jēkabpils, Brīvības iela 165.
Tālrunis 9294258, 52-32909.

«NIKO-LOTO» pērk un pārdod
privatizācijas sertifikātus un
LOMBARDS izsniedz kreditu
pret ķilu katru dienu
Livānos, Stacijas ielā 1. Tālrunis 6780840-
42332, 41221 (vakaros).
Preiļos (tikai sertifikāti), Raiņa bulv. 15.
Tālrunis 53-07068, 23024 (vakaros).

Ir pienācis atvadu brīdis,
Kad vietas nav skajiem vārdiem,
Kad atkal kāds zieds ir vītis
Un aiziet caur mūžības vārtiem.
Preiļu rajona policijas pārvalde
izsaka līdzjūtību Andrim Vigulim
sakarā ar TĒVA nāvi.

Šinī sājpu brīdī lai mūsu klusa,
bet patiesa līdzjūtība Jāņa Cīvkoņa
ģimenei, MĀTI, VECMĀMIŅU
kapu kalnā izvadot.
Folkloras ansamblis «Liči»

«NOVADNIEKA» KALENDĀRS

Rajona bērnu un jauniešu centrs

◆ 7. novembrī pulksten 10.00 latviešu tautas dziesmu sadziedāšanās sacensības «Lakstīgala».
◆ 9. novembrī pulksten 10.00 seminārs praktiskā nodarbībā «Modemās un džeza dejas» (kultūras centra zālē Kārsavas ielā 4). Pulksten 10.00 kursi interešu izglītībā «Ādas mākslinieciskā apdare».
◆ Līdz 14. novembrim ceļojumu un pārgājēju aprakstu konkurss — izstāde «Iepazīsti Latviju un pasauli».

Kinoteātris «Ezerzeme» Preiļos

◆ 6. un 7. novembrī pulksten 20.00 erotiska drāma, trilleris «Neuzticīgā».
◆ 8. novembrī pulksten 18.00 un 20.00, 10., 11. un 12. novembrī pulksten 18.00 piedzīvojumu komēdija «Skubijs Dū».
◆ 10., 11., 12., 13. un 14. novembrī pulksten 20.00 kriminālkomēdija «Gaviļniece».
Stabulnieku kultūras nams
◆ 8. novembrī pulksten 19.00 pagasta uzņēmēju diena.
◆ 9. novembrī pulksten 22.00 balle, spēle grupa «Tranzīts».

Riebiņu kultūras nams

◆ 9. novembrī pulksten 22.00 rudens balle, ielūdz grupa «Varbūt». Starplaikos — dziedājis Lauris.

Aglonas kultūras nams

◆ 8. novembrī pulksten 21.00 grupas «Tranzīts» koncertballe.

Galēnu kultūras nams

◆ 7. novembrī pulksten 16.00 Preiļu lauku sieviešu apvienības tikšanās.
◆ 9. novembrī pulksten 22.00 balle, spēle grupa «Rondo».